
Suomalainen aarteeni

Olutlasin tuotesuunnitteluprosessi

Salla-Mari Koistinen

Opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Salla-Mari Koistinen	
Työn nimi Suomalainen aarteeni – olutlasin suunnitteluprosessi	
Päiväys	13.4.2011
Sivumäärä/Liitteet	46/17
Ohjaaja(t) Maria Iltola	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö käsittelee tuotemuotoiluprosessia. Työssä keskitytään tuotesuunnittelun eri vaiheisiin, sekä tekijän omaan, työskentelyyn liittyviin, kokemuksiin. Työn tarkoituksena oli tekijän työskentelytapojen harjoittaminen ja kehittäminen. Työn tavoitteena olivat suunnitelmat tuotteesta, jonka tulisi olla moderni ja tyylikäs, ja josta tulisi näkyä tekijän tämän hetken osaaminen. Tuotesuunnittelun lähtökohtana oli tekijän tulkinta suomalaisuudesta.</p> <p>Työn tekeminen alkoi tiedonkeruulla ja eteni aineiston pohjalta tehtyjen johtopäätösten kautta tuotesuunnitteluun. Kerätyn aineiston perusteella suunniteltavaksi tuotteeksi valikoitui olutlasi. Olutlasin suunnittelu alkoi luonnostelulla, josta valittiin työstettävät ideat. Tuotekehitys vaiheessa mielenkiintoisimmaksi ideaksi osoittautui lasi, jossa on puinen kuoriossa. Olutlasista mallinnettiin ensin 3D-esityskuvat ja valmistettiin kipsinen hahmomalli. Myöhemmin olutlasista valmistettiin prototyyppi, jossa käytettiin lopullisia materiaaleja, lasia ja puuta. Suunnittelu pyrittiin tekemään tulevaisuutta ajatellen. Jatkosuunnitelmia varten tekijä tutustui mahdollisiin valmistajiin ja laski tuotteelle kustannusarviot. Lopuksi tekijä arvioi itseään ja onnistumistaan työssä.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena syntyi prototyyppivaiheeseen edenneet suunnitelmat olutlasista, sekä tietoa tekijän työskentelytavoista, kuten tiedonhankinnasta ja tarinoiden liittämistä tehtävään työhön. Raportointia varten tekijä piti työn eri vaiheissa päiväkirjaa, jonka avulla tekijä pystyi kertomaan luovasta prosessistaan. Tuotesuunnitteluprosessi sisälsi erilaisia vaiheita, joissa tekijän tunteet ja kokemukset vaikuttivat työn etenemiseen. Opinnäytetyön myötä tekijälle hahmottui eri osa-alueita, joita voi vielä kehittää, sekä elementtejä, joita tekijä voi jatkossa käyttää apunaan suunnittelutyössä.</p>	
Avainsanat lasituotteet, luova toiminta, suunnittelu,	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Salla-Mari Koistinen			
Title of Thesis My Finnish treasure – designing a beer glass			
Date	13.4.2011	Pages/Appendices	46/17
Supervisor(s) Maria Iltola			
Project/Partners			
<p>Abstract</p> <p>This final project of thesis is a description of a designer-oriented project of a product design. The main focus of the work was to develop authors' skills in designing. The goal of the process was to finish the product design so that a stylish and modern glass could be manufactured later. The basis for the design was authors' interpretation of Finnish culture.</p> <p>The work began by collecting information and as a result, a beer glass was selected as the object of design. The phase of designing included sketching and product development. The most interesting alternative was a beer glass with a wooden ring. When the product was selected 3-D pictures and a model made of plaster were produced. The author made also a prototype with actual materials, glass and wood. A significant part of this work was also to think about the future of the product. For future plans the author made an estimation of expenses and got to know possible manufacturers. At the end, the author did an self-analysis and reflected on her succeeding in the work.</p> <p>The results of the work were a prototype and drawings of a beer glass and deepened knowledge of the author's working methods. With the help of this final project of thesis the author found out the parts of the creative process she has to develop and parts she can benefit in the future.</p>			
<p>Keywords glass product, creativity, design</p>			

Sisältö

1. Johdanto	2
2. Opinnäytetyön lähtökohdat	3
2.1 Työn tietoperusta ja viitekehys.....	4
2.2 Menetelmät.....	5
3. Suomalaisuus tuotteeksi.....	7
3.1 Ajatuksiani suomalaisuudesta.....	9
3.2 Luova prosessi tarvitsee tietoa	10
3.2.1 Suosikkiaiheet	11
3.2.2 Mahdollisesti ideoita tuottavat aiheet	12
3.2.3 Yleissivistys ei koskaan ole pahasta.....	13
3.2.4 Aiheen valinta - Olut ja luonto.....	13
3.3 Suunnittelutyön alku	16
4. Lasi suomalaiselle oluelle.....	16
5. Luonnostelu.....	19
5.1 Alkukankeutta	20
5.2 Innostuminen.....	21
5.3 Idean kehittyminen	24
6. Tuotekehitys.....	29
6.1 Suunnitelmat.....	29
6.2 Kohderyhmien määrittely	35
7. Tuotesuunnitteluprosessin jälkivaiheet	37
8. Minä muotoilijana	41
9. Opinnäytetyön pohdinta.....	43
10. Kovaluettelo, taulukko ja lähteet	45
10.1 Kovaluettelo	45
10.2 Taulukko.....	46
10.3 Lähteet.....	46

LIITTEET

- Liite 1 Päiväkirja
- Liite 2 Luonnokset
- Liite 3 Mittapiirustukset

1. Johdanto

*“Siitä loihen lausumahan:
Nouse Suomi suokkosesta.
Itsesi neidolle kerro.
Salaisuutehes avaja,
Lasiksi piirtehes muuta.
Tuotteheksi, esineeksi,
Suomalaiseksi muo’oksi.
Neidolle opin aarteeksi.”*

- Koistinen, S-M 2011

Kirjoittamassani runossa kerron siitä, kuinka opinnäytetyössäni pyrin yhdistämään oman tulkintani suomalaisuudesta tuotesuunnitteluun. Tuotesuunnittelun pohjaksi kerään tietoa, josta kertomuksien ja tarinoiden avulla etenen itse suunnitteluun. Suunnittelutyövaihe on oma kertomukseni, jonka avulla päivitän omaa osaamistani ja hahmotan tämänhetkistä itseäni muotoilijana.

Aiheeni taustalla ovat omat kiinnostuksen kohteeni. Olen ollut kiinnostunut eri kulttuureista jo pidemmän aikaa ja paneudun tällä kertaa suomalaiseen kulttuuriin suunnittelutyön pohjana. Suomalainen kulttuuri oli opinnäytetyöni aihetta miettiessäni itseäni lähellä, sillä olin juuri tullut ulkomailta harjoittelusta ja katsonut Suomea, sekä suomalaisuutta, rajojen ulkopuolelta. Tietoon perustuva suunnittelutyö tiivistäisi opiskeluaikanani mielenkiintoisimmat tehtävät yhdeksi kokonaisuudeksi. Sen lisäksi tuntuu, että tuotesuunnitteluprosessin kautta olisin kiertänyt täyden ympyrän tässä opiskelunahjossa. Ensimmäinen ja viimeinen tehtäväni koulussa liittyisivät tuotesuunnitteluun.

Tärkeimmät opinnäytetyöni tavoitteet ovat suunnitteluprosessin avulla taitojeni kehittäminen ja suunnitelmat tuotteesta, jota voisin tarjota asiakkaille sen valmistuessa. Prosessin tarkoituksena on kasvattaa minua muotoilijana ja antaa lisää varmuutta siirtyä työelämään. Vaikka opinnäytetyölläni ei työtä tehtäessä ollut asiakasta, oli sen tarkoituksena olla pohjatyö, jolla lähestyn asiakkaita sen valmistuessa. Olen työni aikana hahmotellut kohderyhmiä ja pohtinut tuotteeni, sekä tulevan ammattini jatko-suunnitelmia. Pääpaino opinnäytetyössäni on luovassa prosessissa. Raportin ensimmäiset luvut kertovat opinnäytetyöni taustasta ja työssäni käytetyistä menetelmistä. Sen jälkeen tulee tiedonhankintavaihe, josta voi jo saada viitteitä luovaan prosessiini liittyvistä toimintatavoista. Tiedonhankintavaiheessa kerron suomalaisuudesta minun näkökulmastani ja siitä, kuinka idea opinnäytetyössäni suunniteltavalle tuotteelle syntyi. Luonnosteluvaiheessa olen koettanut avata kokemuksiani, joita liittyi minun luovaan työskentelyyni. Suunnitteluvaiheen kuvauksessa keskityn tuotekehi-

tykseen liittyviin asioihin. 3D-mallinnusten ja tarkkojen tuotekuvausten lisäksi suunnitteluvaiheeseen sisältyy kohderyhmien määrittely ja tuotteen tulevaisuuden miettiminen.

2. Opinnäytetyön lähtökohdat

Kiinnostuin kansallisista piirteistä matkustellessani ja viimeistään ollessani ulkomailla työharjoittelussa pohdin, mikä tekee suomalaisista suomalaisia. Mietin miten suomalaisuuden voisi ilmaista visuaalisesti. Harjoitteluni suoritin Kalifornian Santa Cruzissa pienellä lasitaiteilijan studiolla. Suuri osa Chris Johnsonin Studio Zayantella tehdyistä töistä liittyi kurpitsoihin. Amerikkalaisille kurpitsat ovat merkki syksyn alkamisesta ja ne kuuluvat olennaisesti amerikkalaiseen kulttuuriin. Jokaisella taiteilijalla on oman tyyliinsään kurpitsoja (KUVA 1). Niitä on värikkäitä ja yksivärisiä, monenkokoisia, sekä -muotoisia. Ne ovat kuitenkin aina tunnistettavissa kurpitsoiksi. Harjoittelussa ollessani mietin, mikä olisi suomalaisille samankaltainen esine. Mikä olisi ”suomalainen kurpitsa”? Ensimmäisenä mieleeni tulivat linnut, joita monet suomalaiset taiteilijat ja muotoilijat ovat työstäneet omilla tavoillaan. Lintuaihe on monille suomalaisille tuttu ja suhtautuminen siihen on hieman samankaltainen kuin kurpitsoihin Amerikassa. Olin kuitenkin tekemässä muotoilun opinnäytetyötä ja taide- tai koriste-esineiden suunnittelu ei tuntunut minusta yhtä hyvältä oman ammattitaidon testaamiselta, kuin käyttöesineen suunnittelu. Lintuaiheen voisi toki tuoda käyttöesineeseenkin, mutta se tuntui minusta liian vieraalta itselleni.

KUVA 1 Chris Johnsonin pieniä kurpitsoja

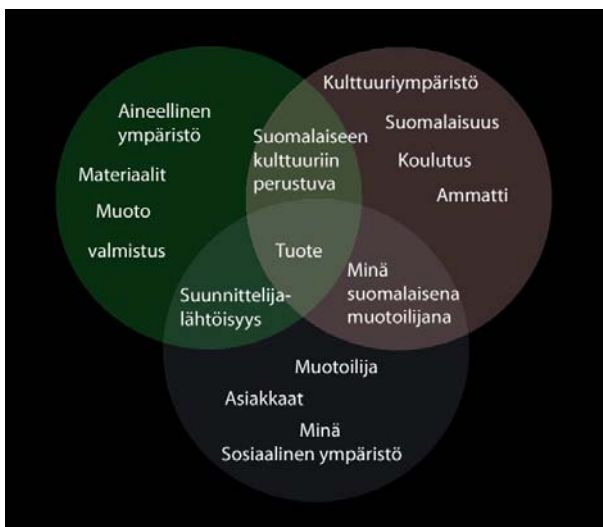
Suomalaiseen kulttuurin pohjautuva esine kiinnosti minua niin paljon, että siitä syntyi opinnäytetyöni aihe. Toinen opinnäytetyöni lähtökohta oli tuotesuunnitteluprosessi. Tuotteen suunnitteleminen alusta loppuun olisi tiivistys opiskelujeni aikana saamistani opeista. Keräisin tietoa, tekisin johtopäätöksiä ja lopulta suunnittelisin tuotteen. Miellessäni minulla olivat tuotteen kriteerit, kuten tyylikkyys, sen olisi oltava moderni ja sovitettava nykyaikaan. Tuotteesta tulee näkyä, että sen suunnitteluun on paneuduttu. Halusin tuotteen myös ilmentävän, millainen muotoilija tällä hetkellä olen. Pidän selkeälinjaisten ja mielenkiintoisten esineiden suunnittelusta. Kriteerit tulivat alitajuisesti opinnäytetyön arviointikriteereistä, mutta ennen kaikkea itseltäni. Tahdoin lopullisen tuotteen olevan minun mielestäni sellainen, että voin tarjota sitä asiakkaille. Tämän

kaltaisen opinnäytetyön tekeminen oli minulle paras vaihtoehto siksi, että oman tutkiskelevan ja pohdiskelevan luonteeni yhdistäminen suunnittelutyöhön oli se, mitä minun tarvitsi eniten opinnäytetyön aihetta valittaessa harjoittaa.

Tavoitteenani on tulevaisuudessa perustaa oma yritys. Suunnittelu- ja käsityöyrityksillä on vaiheita, jolloin asiakastöitä ei ole tarpeeksi tekemään yrityksen toiminnasta kannattavaa. Silloin suunnittelijan on osattava itse luoda tarpeita asiakkaille, jotta voi työllään vastata juuri niihin. Tuotekehittely kuuluu yrityksen elämään silloinkin, kun olemassa olevat tuotteet myyvät. Omilla tuotekehitysprojekteillaan suunnittelu- tai käsityöyritys määrittää omaa imagoaan ja tyyliään. Lisäksi yrittäjän tuoteympäristö kehittyy jatkuvasti ja kehityksessä on pysyttävä mukana. Opinnäytetyöni yhtenä lähtökohtana oli oppia suuntaamaan ajatukset tulevaisuuteen tuotekehityksen eri vaiheissa tietopohjaisen luovan suunnittelutyön rinnalla.

Opinnäytetyöni lähtökohta oli siis toive suunnitella suomalainen tuote tiedon pohjalta. Materiaalia suomalaisesta kulttuurista hankin kirjoista, lehdistä ja Internetistä. Keski-tyin enemmän verbaaliseen aineistoon kuin kuvalliseen materiaaliin. Tässä työssä pyrin keräämälläni kirjallisella aineistolla aktivoimaan visuaalista materiaalia, jota olen elämäni varrella kerännyt.

2.1 Työn tietoperusta ja viitekehys

KUVA 2 Opinnäytetyön Viitekehys (kaavion malli; Anttila. 2005. 169)

Suuri osa opinnäytetyössäni tarvittavista taidoista on tullut opintojen aikana. Tiedonhankintamenetelmät ja suunnittelu kuuluvat perusopintoihin. Lisäksi opinnäytetyöni tietoperustaan kuuluvat erilaiset luovan työn menetelmät, kuten materiaalin kerääminen ja työstäminen.

Opinnäytetyöni viitekehysten (KUVA 2) keskellä on tuote. Suunnitelma tuotteesta on opinnäytetyöni konkreettinen tavoite. Suunnittelijälähtöisyys on tapa, jolla suunnitelmia tehdään ja minä suomalaisena muotoilijana olen tekijä. Suomalai-

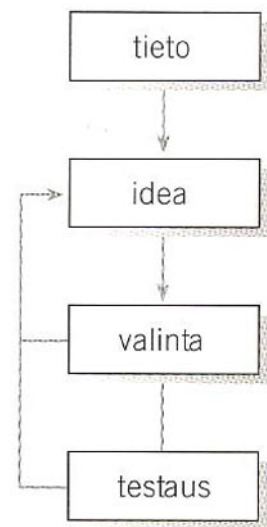
seen kulttuuriin perustuva on näkökulma, miltä kannalta tuotetta suunnittelen. Viitekehys on kuitenkin vain opinnäytetyöni pinta. Siitä voi hahmottaa, miten opinnäytetyössäni suunnittelema tuote sijoittuu suhteessa eri ympäristöihin. Kokonaisprosessi oli pintaa syvemmällä, mutta luovan prosessin seuraamisesta en tehnyt viitekehystä. Koin, että luovaa prosessia oli helpompi tarkastella sen edetessä ja lopuksi, kuin ennalta määrittää, mihin minun tulisi kiinnittää huomiota.

2.2 Menetelmät

Opinnäytetyöni on rajattu tuotesuunnitteluprosessiin. Tahdoin tehdä tiedonhankinnan ja suunnittelutyön niin huolellisesti, että tuote vastaisi mielikuvaani ja asettamiani kriteerejä. Muodon palapeli-kirjassa oleva kaavio (KUVA 3) on selkeä hahmotelma tuotesuunnitteluprosessin etenemisestä ja sitä pyrin opinnäytetyössäni noudattamaan. Rajaaminen tuotesuunnitteluprosessiin antoi minulle myös tarvittavaa aikaa havainnoida luovan työn eri osa-alueita. Ensin hankin tietoa pääasiassa Maamme Suomi-kirjasta (Mäkinen & Kallio 2007), sekä Suomen Historia-kirjasarjasta (Laaksonen, Pärssinen & Sillanpää 1984; Laaksonen & Pärssinen 1985; Avikainen & Pärssinen 1986a, 1986b, 1987). Hankkimastani tiedosta pyrin löytämään toistuvia piirteitä ja perusteita niille asioille, joita mielsin suomalaisiksi. Suunnittelutyön tarkastelun tukena käytin luovaa toimintaa käsitteleviä materiaaleja, kuten Filosofian Akatemi-

an luovan työn opas 1.0 (Järvilehto 2009) sekä Kosken ja Tuomisen Luovan ajattelun käsikirjaa, Kuinka ideat syntyvät (2004). Luonnostelusta ja suunnittelusta pidin työpäiväkirjaa lähinnä itseäni varten, jotta minulla olisi aineistoa, jonka pohjalta voisin tarkastella luovaa prosessiani.

Suunnitteluvaiheesta opinnäytetyöni raporttiin sisällytin luonnoksia ja kuvauksen luonnosteluvaiheesta. Luonnosteluvaiheen etenemisen olen kirjoittanut työpäiväkirjaani analysoiden. Työpäiväkirjaani en sellaisenaan sisällyttänyt opinnäytetyöni raporttiin, vaan olen kirjoittanut työvaiheista niin, että lukijan ei tarvitse sitä päiväkirjasta tulkita. Työpäiväkirjani löytyy puhtaaksi kirjoitettuna liitteistä (LIITE 1). Omien merkkien avulla voin seurata luovan prosessin kulkua ja siitä oli apua lopullisen tuotteen valinnassa. Kirjoitin ylös tunnelmia, tunteita ja arvioin työn etenemistä, sekä onnistumista. Työpäiväkirjamenetelmää olen käyttänyt aiemminkin kursseissa, mutta sil-

KUVA 3 Tuotekehitysprosessin etenemiskaavio. (Kettunen. 2000. 60)

loin se on yleensä painottunut teknisiin muistiinpanoihin. Puhtaaksikirjoitettuin sel-laiset vaikuttavat työhöjeltä. Tässä opinnäytetyössä päiväkirja on nimenomaan mi-nun luovan prosessini tarkastelua. Aion jatkossakin käyttää apuna erilaisia työpäivä-kirjoja ja muistiinpanoja. Tässä vaiheessa tulevaa muotoilijanammattia viimeistään minusta on tärkeää tunnistaa oman luovan prosessin vaiheita. Luovan prosessin ai-kana koen eri tunteita todella voimakkaasti prosessin eläessä. Innostun, kun opin uutta ja minusta tulee välinpitämätön silloin, kun työ ei ole tarpeeksi haasteellinen tai teen sitä väkisin. Tunteiden havainnointi auttaa minua valjastamaan myös ne voima-varoiksi.

Omaa suunnitteluprosessiaan on seurannut myös Maiju Juntunen opinnäytetyössään Erään muotoilijan prosessi (Juntunen 2010). Opinnäytetyössään Juntunen on käyttä-nyt sanelukonetta ajatuksiensa seuraamisen apuna. Puhumansa aineiston hän kirjoit-ti puhtaaksi opinnäytetyöhönsä. Minulle luontevampi tapa tuntui kuitenkin olevan pelkkä kirjoittaminen. Kirjoittaessani ylös ajatuksiani olin jo käsitellyt niitä hieman. En koe pientä jäsentelyä virheeksi, sillä opinnäytetyömme eroavat niin, että suunnittelija-lähtöisten prosessien tausta-aineistot ovat erilaiset. Maiju Juntunen käytti omia luon-noksiaan, kun minä taas keräsin uutta tietoa, jota työstin omien ajatusteni rinnalla.

Tuotekehittelyn vaiheet olivat hyvin tavallisia suunnittelutyön menetelmiä. Hankin tietoa, luonnostelin, suunnittelin ja valmistin esityskuvat. Opinnäytetyössäni tahdoin suoriutua ammattimaisesti visuaalisesta kommunikoinnista, jota kävin ohjaavan opet-tajan, opiskelijatovereideni ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Kuvien tuli olla jo luon-nosvaiheessa niin selviä, että minun ei tarvinnut erikseen sanoilla selittää, minkälai-nen tuote on. Peukalonpääluonnokset, eli nopeat pienikokoiset muoto- ja ideavariaa-tiot, piirsin puhtaaksi ennen muille näyttämistä, jotta luonnosteluvaiheeni kuvat olisi-vat yhtenäisiä ja voisin jatkossa hyötyä niistä helpommin kuin pienistä sutaisuista siellä täällä. Lopullisesta tuotteesta tein mittapiirustukset ja 3D-mallinnukset. Opin-näytetyöjakson aikana valmistin tuotteesta hahmomalleja muista materiaaleista, joita oli nopeampi työstää kuin lopullisia materiaaleja. Lopuksi valmistin myös prototyypin lasista ja puusta, eli materiaaleista, joita lopullisessa tuotteessa käytetään. Tavoitteenä oli saada tuotesuunnitteluprosessi niin valmiiksi, että voin valmistaa tuotetta isois-sa erissä opinnäytetyön jälkeen.

3. Suomalaisuus tuotteeksi

Opinnäytetyössä suunnittelemani tuotteen on tarkoitus olla minun tulkintani suomalaisuudesta. Varsinaisen suunnittelutyön alkaessa olin jo erkaantunut alkuperäisestä kurpitsa-ajatuksesta todella kauas, sillä mielenkiintoni kohdistui enemmän käyttöesineisiin. Valitsemani tausta-aineistotkin olivat enemmän sen tyylisiä, että taide-esinettä en luultavasti tulisi suunnittelemaan. Tutustuin suomalaiseen taiteeseen ja taiteen merkityksiin suomalaisille, mutta niitä enemmän keräsin aineistoa suomalaisten arkipäiväisemmästä elämästä ja elintavoista. Taide-esineeseen olisin luultavasti suhtautunut hieman erilaisella otteella, sillä käyttöesineitä suunniteltaessa on otettava taide- tai koriste-esinettä enemmän huomioon kohderyhmiä ja käytettävyyttä. Muiden huomiointi tuo minusta käyttöesineeseen enemmän haastetta kuin, mitä taide-esineissä on, joissa ilmaistaan itseään vapaasti.

Keräsin tietoja ideointia varten. Välillä asiat valikoituivat intuition avulla, välillä käytin loogisen päättelyn keinoja. Luokittelin aineistot omien suosikkiaiheideni ja mahdollisesti ideoita tuottavien aiheiden mukaan. Etsin myös toistuvia tekijöitä aineistostani. Valikoitujen aiheiden perusteella etsin vielä tarkempaa tietoa niistä. Intuition käyttö luovassa prosessissa on tullut opintojeni kautta ja perustuu aiempiin tietoihini. Aineiston luokittelun tein ensin tiedostamatta. Jotkin työskentelytavat ovat kuitenkin kasvaneet opiskeluaikani niin syvään, että niitä käyttää, vaikka ei etukäteen tekisikään niistä selvää määritelmää. On kuitenkin hyvä välillä pysähtyä miettimään omia toimintamallejaan, että niitä voi kehittää, esimerkiksi tiedostamalla aineiston luokittelun, pystyin käyttämään sitä tehokkaammin hyväkseni. Aineiston luokittelua olen tehnyt jo ennen Kuopion Muotoiluakatemiain aikoja. Tietoisesti aloin harjoittelemaan sitä Lauri Järvilehdon, FM. Savonia-ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa pitämän luennon ja workshopin (22.9.2010) jälkeen. Välillä se sujuu jo automaattisesti, mutta tässä opinnäytetyössäni minun tarvitsi päättäväisesti toistaa luokittelua uudestaan ja uudestaan, kunnes löysin aineistoille oikeat luokat tämän projektin osalta.

Aineiston luokittelua voi tehdä eri tavoilla ja usein ajan mittaan löytyy itselle parhaat tavat jäsenellä materiaaleja. Itse luokittelen materiaaleja tietokoneen avulla, kansioilla ja säilytyslaatikoilla. Luokat voi jakaa tavalla, joka tuntuu itsestä selkeältä. Minulla on tietokoneella erikseen kuvat ja tekstitiedostot. Kuvat jakautuvat alaluokkiin; luonto ja ihmisten aikaansaannokset, jotka taas jakautuvat luokkiin; muoto, väri ja liike. Tekstit jakautuvat faktateksteihin, runoihin ja kertomuksiin. Niillä on vielä alaluok-

kat, jotka olen jakanut aika-, paikka-, elämystieteisiin. Mappeihin ja kansioihin kerään lehdistä leikkeitä, jotka luokittelen kuvien perusteella tai tekstin mukaan. Usein liitän keräämiini aineistoihin tunnustesanoja, joiden avulla löydän aineistot kansioista. Säilytyslaatikkoon laitan esineet, joista uskon olevan hyötyä suunnittelussa. Ne olen jakanut materiaalien mukaan. Tätä opinnäytetyötä varten tein oman luokan, jonka alaluokkien avulla työstin keräämiäni materiaaleja. Jatkossa voin samalla tavoin käyttää ”aktiivinen projekti”-luokkaa niiden materiaalien työstämiseen, jotka liittyvät meneillään olevaan projektiin. Kun aineistoa ei enää projektin osalta tarvitse, se siirretään säilytykseen. Tekstiaineistot ja kuvat siirretään omiin luokkiinsa, niihin liittämieni tunnusteiden mukaan.

3.1 Ajatuksiani suomalaisuudesta

Aloitin opinnäytetyöni pohtimalla, mikä minusta on suomalaista. Ajatukseni jakautuivat ihmisten aikaansaannoksiin ja luontomme tarkasteluun. Lasimuotoilua opiskellessa ajattelin suomalaista selkeälinjaista muotoilua. Perusopinnoissamme olemme tutustuneet laaja-alaisesti eri muotoilun alueisiin ja mielestäni suomalaista muotoilua yhdistää se, että se on usein hyvin pelkistettyä ja yksinkertaisuudessaan kaunista. Erityisesti suomalaista muotoilua miettiessäni mieleeni tuli puumuotoilu. Alvar Aallon puiset huonekalut ovat yhä tunnettuja niin Suomessa kuin maailmallakin.

4 Vaakunalasi, Iittala

KUVA 4 Iittalan vaakunalasia koristaa Suomi-leijona. Koivisto & Westerholm 2010, 34

Käyttöesine ja suomalaisuus vääntyivät aluksi mielessäni lasiksi, jossa on leijonan kuva, kuten Iittalan Vaakunalasissa (KUVA 4). Niin isänmaalliselle linjalle en kuitenkaan tahtonut lähteä, että suunnittelin tuotetta leijonan ympärille. Se tuntui minusta hieman vanhanaikaiselta. Tässä tilanteessa luotin arvostelukykyyne ja kykyne analysoida ympärilläni olevaa maailmaa. Nykyään kansallistunne ei minusta ole enää voimakasta paloa ja Isänmaanrakkautta. Se on ennemminkin hiljaista ylpeyttä suomalaisesta hyvinvoinnista. Ajattelin myös tulevaisuuden yrityskuvaani ja tavoittelemiani kohderyhmiä, joihin Suomi-Leijona ei tuntunut kuuluvan. Suomen Leijonia näkee useimmin jääkiekkopaidoissa ja miellän sen hieman karskiksi miesten-jutuksi. Tavoitteenani oli kuitenkin suunnitella jotain tyylikästä ja hienostunutta, joten Suomi-Leijona ja hikiset urheiluvaatteet eivät sopineet kuvaan.

Toinen selkeä ensi-ideani oli, kuinka suuri osa suomalaisten hyvinvointia perustuu luontoon. Luonnon monimuotoisuutta ovat järvet ja metsät, jotka vaihtuvat karuihin tuntureihin. Maaperä on kalliota ja kauniita kivilajeja löytyy Suomesta runsain mitoin. On saha- ja metsäteollisuutta luomassa työpaikkoja ja vaurautta. On lumiosaamista, joka on uusin Suomen vientituote liittyen ympäristön rakentamiseen. Lisäksi ei voi olla ajattelematta suomalaisten kaipuuta luontoon, joka osoittaa luonnon tuovan myös henkistä hyvinvointia. Lumi ja jää ovat suomalaisessa taiteessa ja muotoilussa jo melko käytettyjä aiheita, mutta yritin löytää suunnitteluvaiheessa niistäkin jotain uutta ja oman tyylistäni, sillä niitä olisi luontevaa ilmentää lasilla. Keräsin luontoon liittyvien alkumielikuvieni perusteella kollaasit ottamistani valokuvista (KUVAT 7 ja 8 sivu 18).

Kollaasien kerääminen ehkäisi niin sanottua valkoisen paperin kammoa, sillä alkuun voisin tuottaa materiaalia valokuvieni kautta. Filosofian akatemian Luovan työn opas 1.0:ssa kerättyä ja luokiteltua aineistoa kutsutaan osuvasti raakamateriaaliksi (Järvi-lehto 2009, 6). Kuvakollaasini ja käsitykseni olivat minun raakamateriaaliani ja niitä työstämällä pääsin alkuun.

Omien ensivaikutelmieni hahmottamisen jälkeen keräsin tausta-aineistoa kirjallisuudesta, lehdistä ja Internetistä. Olin päättänyt aloittaa suunnittelutyön vasta, kun olisin saanut materiaalia, jota työstää. Ilman tausta-aineistoa suunnittelutyö olisi minusta perustelematonta ja jäisi pinnalliseksi. Silloin se olisi ollut ennemminkin ”minusta näyttää kivalta”-tuhertelua, kuin oikea tuotesuunnitteluprosessi.

3.2 Luova prosessi tarvitsee tietoa

Alkumielikuvieni tiedostamisen jälkeen oli aika alkaa hankkia tietoa. Olin luokitellut ja käsitellyt omia kokemuksiani ja havaintojani, selvittänyt minkä tyyppistä tuotetta olin suunnittelemassa. Aluksi tiedonkeruun rajaaminen tuntui vaikealta, sillä tekemäni valinnat jättäisivät jotakin ulkopuolelle. Pelkäsin, että se jokin voisi ollakin juuri se tieto, mitä tuotesuunnittelussa tarvitsisin. Tiedonkeruu oli kuitenkin mukaansa tempaavaa. Minusta oli hienoa oppia taas uutta ja kerrata vanhaa. Hankalaksi tiedonjäsentelyn teki aluksi se, että yritin heti ajatella kaiken visuaalisesti.

Selkeimpiä suunnanantajia olivat historian vaiheet, joissa suomalaiset ovat kehittyneet kansana. Etenin tiedonjäsentelyssä kokonaisuuksista yksityiskohtiin. Tiedonhankintavaihe oli iso osa opinnäytetyöprosessiani, joten minusta on tärkeää, että suunnittelutyöpohja selviää myös muille kuin itselleni. Taustamateriaalin hankinta oli alku, josta itse luova tekeminen käynnistyi. Kerätessäni materiaalia pyrin jättämään aiemmat mielikuvani itseni ulkopuolelle, etteivät ne ohjaisi tiedonkeruuta liikaa. Se ei kuitenkaan sujunut aivan niin kuin olin ajatellut, sillä selvästikin jotkin ennakoajatukset ja mielikuvat vaikuttivat tiedonjäsentelyyn. Tarkoitukseni oli hankkia mahdollisimman laaja kokoelma informaatiota, jota myöhemmin voisin työstää. Tekstistä ja kuvista valikoitui yllättävän nopeasti asioita, joihin kiinnitin enemmän huomiota kuin toisiin. Syynä oli se, että valikoituneisiin aiheisiin liittyi erilaisia kokemuksia. Tiedonkeruun synnyttämät mielikuvat eivät kuitenkaan ole sama asia kuin omat primääriset ajatukseni suomalaisista asioista. Primäärisillä ajatuksilla tarkoitan sitä, mitä, kysyessäni itseltäni, ”mikä on suomalaista?”, ensimmäisenä tuli mieleeni.

Keräämäni aineistot jakautuivat omiin luokkiinsa. Luokittelun tein ensin mielessäni ja alkuun se tapahtui oikeastaan tiedostamatta, sillä luokittelu ja erilaisten listojen teko on ollut tapani jo pidemmän aikaa. Luettuani suuren määrän Suomen historiaa huomasin kuitenkin selvän toimintamallin tietojeni luokittelussa. Jatkoin luokittelua analyttisemmin ja nyt kirjoitin aineistosta tekemäni muistiinpanot omiin luokkiinsa. Jatkossa aion keskittyä jo aikaisemmassa vaiheessa kuuntelemaan sisäistä luokittelua, että aineistot löytävät paikkansa materiaalivarastoissani ja saan ne tarvittaessa käyttööni. Seuraavissa kappaleissa esittelen opinnäytetyölleni tärkeimmiksi nousseita aiheita omissa kategorioissaan.

3.2.1 Suosikkiaiheet

Suosikkiaiheitani olivat maanviljelyksen mukana tulleet piirteet, kuten talonpoikaiselämä ja kaskiviljely. Myös tervanpoltto oli yksi suosikkiaiheistani. Maanviljelys vaikutti minusta tärkeältä aiheelta, sillä se muutti suomalaista kulttuuria merkittävästi liikkuvasta keräilijä- ja metsästäjäkansasta pysyvään asutukseen (Laaksonen. Pärssinen & Sillanpää 1984, 157). Pysyvä asutus lisäsi vapaa-aikaa ja käsityöt kehittyivät. Kaskiviljelyn raskaus ja likaisuus kertovat suomalaisesta taipumattomasta luonteesta. Leipä hankittiin, vaikka se oli suuren työn takana. Omalaatuinen talonpoikaiskulttuuri kehittyi maanviljelyksen ympärille. Suomalaisen kulttuurin eri kehitysvaiheissa tarveaineet lähes kaikkeen saatiin luonnosta. Suomen Historia -kirjasarjassa mainitaan monta kertaa, kuinka suomalaiset tuohiesineet ja puukäsityöt olivat taidolla tehtyjä riippumatta aikakaudesta (Laaksonen & Pärssinen 1985, 321)

Nämä aiheet olivat minusta kiinnostavia, sillä niiden synnyttämät mielikuvat ovat voimakkaita. Ajatellessani kasken- tai tervanpolttoa, voin haistaa savun ja kuulla, kuinka nokinaamaiset miehet kertovat tarinoita nojaillessaan lapioon ja syödessään ruisleipää. Puuesineet vievät minut mummolaan tutkimaan erilaisia tuohi- ja puuesineitä. Minun oli saatava tietää, mihin tarkoitukseen mikäkin oli ja mummoni vastasi kiinnostavilla tarinoilla. Tarinat veivät minut toiseen maailmaan, jossa jokaisessa perheessä oli vielä hevosia ja kouluun hiihdettiin tuohireppu selässä. Minusta puuesineet ovat nykyäänkin suomalaiseen visuaaliseen maailmaan sopivia. Siitä kertovat esimerkiksi monista sisustusliikkeistä löytyvät puutuotteet ja monet puiset huonekalut, joita suomalaiset yhä suosivat.

3.2.2 Mahdollisesti ideoita tuottavat aiheet

Mahdollisesti ideoita tuottavien aiheiden kategoriaan päätyivät Kalevala-mittainen runous ja metsästyskulttuuri. Tieto, kuinka Kalevala-mittainen runous oli yksi suomalaisen kansallistunnon kehittäjä, sai minut tarkastelemaan tätä runoutta tarkemmin

KUVA 5 Lemminkäisen äiti.

kaan ei edennyt alkua pidemmälle. Runoja enemmän minua lopulta kiinnostivat niiden aiheet ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran tutkimukset Kalevalasta (Lönnrot 2005 (1984), 5-12).

Metsästyskulttuuri on minusta mielenkiintoinen siksi, että suomalaiseen metsästyskulttuuriin liittyy suuri määrä erilaisia uskomuksia. Karhunpeijaisia vietetään nykypäivänäkin lähes samalla tavoin kuin 1700-luvulla (Avikainen ym. 1986, 359). Uskomukset ovat minusta kiinnostavia, sillä haluaisin tietää, kuinka ne syntyvät. Olin kuitenkin tekemässä muotoilun opinnäytetyötä, enkä tutkimassa ihmisten psykologista käyttäytymistä, joten uskomukset eivät innostaneet minua tutustumaan niihin sen enempää. Metsästyskulttuurin luokittelin mahdollisesti ideoita tuottavaan kategoriaan kuitenkin myös siitä syystä, että suomalaiset ovat käyttäneet tärkeimpiä saaliseläimiään, karhua ja hirveä, kuva-aiheinaan jo kampakeraamiselta ajalta saakka (Laaksonen ym. 1984, 64). Minulla oli kuitenkin tunne, että monet suomalaiset ovat etäänntyneet metsäneläimistä niin, että ne tuntuvat kaukaisilta ja vierailta. Luonnosteluvaiheessa en työstänyt eläinaiheita, sillä ajatellessani kohderyhmiä ja tavoittelemaani tyyliä, en tässä työssä halunnut suunnitella tuotetta, jonka joku ostaisi matkamuistoksi eläintarhasta.

(Avikainen, Pärssinen 1986a, 54-55). Ajattelin, että sisäinen Gallen-Kallelani heräisi, kun loihitsin sen esiin inspiroimalla itseäni Kalevala-runoilta. Verrattuna suosikkiaiheisiini, itse Kalevala-runouteen ei kuitenkaan liittynyt elämyksiä tai voimakkaita mielikuvia. Mielessäni pyörivät Gallen-Kallelan maalaukset, kuten Lemminkäisen äiti (KUVA 5) ja laulurunot Väinämöisestä. Oma loihtemiseni-

3.2.3 Yleissivistys ei koskaan ole pahasta

Loput aineistosta päättyi ”yleissivistys ei koskaan ole pahasta”-kansioon. Se oli tietoa, josta jonakin päivänä saattaa olla hyötyä. Sitä ei kannata hukata, mutta tässä opin- näytetyössäni en työstänyt sitä aktiivisesti. Aineisto sisälsi lähinnä vuosilukuja ja suomalaisten vaiheita eri isäntämaiden vallan alla. Suomalaisten taisto omasta maas- taan, kielestään ja kulttuuristaan on kuitenkin synnyttänyt kansallistunteen (Avikainen & Pärssinen 1986b, 80-81). Ilman aavistusta siitä tunteesta, en varmasti olisi alkanut suunnittelemaan suomalaista esinettä. Aineisto ei ollut siis työstön kohteena, vaan siinä työn taustavaikuttaja puettiin sanoiksi.

Toistuvia aiheita löytyi, kun tutustuin lisää luokiteltuihin aineistoihin. Luonto on kulke- nut osana suomalaisen kulttuurin identiteettiä historiasta nykypäivään. Se oli minun ensivaikutelmissanikin ja nyt se oli vielä useaan otteeseen ilmaistu kirjallisesti kerää- mässäni aineistossa. En siis vain yksin ajatellut suomalaisten olevan luonnonläheistä kansaa, vaan sellainen kuva on yleinen myös maailmalla. Kuva, joka Suomesta on vallalla maailmalla, on muodostunut jo 1900-luvun alkupuolella kansallisromantikko- jen kautta (Avikainen, Hetemäki, Laaksonen & Pärssinen 1987, 28-29, 120). Vaiku- telma on perusteltu, sillä Suomen pinta-alasta suuri osa on yhä metsää ja luonnon- suojelualueita (Mäkinen & Kallio 2007, 42). Kun miettii suomalaisia kaupunkejakin, on niissä usein puistoja ja ulkoilualueita aivan lähellä keskustaa. Ihmisille on tärkeää olla lähellä luontoa. Toinen osoitus siitä on suomalainen mökki-kulttuuri. Kesämökit ra- kennetaan järvien rannoille ja mielellään jonnekin, missä ei ole suuria teitä ja ihmisvi- linää lähettyvillä. Mökkielämässä on aivan omat askareensa, kuten puiden hakkaa- minen ja veden kanto. Siellä suomalaiset pääsevät taas lähemmäs niitä aikoja, kun suomalaiset talonpojat elivät luonnosta.

3.2.4 Aiheen valinta - Olut ja luonto

Luonto itsessään on laaja aihe ja pelkästään sen käyttäminen suunnittelunpohjana olisi ollut liian vapaata minulle. Luontoaiheesta en saanut ideaa itse tuotteesta. Minul- le luonnon käyttäminen yhtenä referenssinä tuli ensin mieleen koristelutapoina. Luonnon muodoista voisi saada esimerkiksi hienoa pintakuviota tuotteeseen. Luonto tuntui myös tärkeältä aiheelta siksi, että opinnäytetyöni tuotesuunnitteluprosessissa keskityn paljon myös omaan kasvuuni muotoilijana. Se muistuttaisi minua, kuinka olen kotoisin pienestä kylästä metsän keskeltä. Siellä juoksentelin ennen avojaloin metsässä ja ihmettelin luonnon kauneutta. Nyt en enää ihmettele, vaan käytän nä-

kemiäni kauniita asioita suunnitelmallisesti apuna omissa töissäni. Nuorena nautin luonnosta sellaisenaan tuoksuineen, muotoineen, väreineen ja äänineen. Nyt opiskelujeni kautta olen alkanut miettiä, miltä metsässä tuoksuu, minkä muotoinen puunoksa on, minkä värinen on taivas, miltä tuulen humina kuulostaa. Nautin luonnosta entistä enemmän, kun havaintoihin on tullut mukaan tarkastelu. Luonnon käyttäminen suunnittelutyössäni kertoisi siis minusta muotoilijana, mistä olen tullut ja miten se näkyy töissäni nyt.

Kun luontoaihe ei itsessään synnyttänyt ideaa varsinaisesta tuotteesta, pyrin etsimään keräämistäni aineistoista mahdollisia toistuvia tekijöitä tai tapahtumia, joihin liittyisi jo jokin tuote. Havaitsinkin, että maanviljelys oli tuonut mukanaan asian, joka oli ollut mukana suomalaisen kulttuurin eri vaiheissa ja joka oli ollut osa suomalaisten elämää myös aikoina, jolloin suuria mullistuksia ei tapahtunut. Kun Suomessa oli alettu viljellä ohraa, syntyi olut. Olut mainitaan jo Viikinkiaikaa koskevissa kirjoituksissa ja oluen juonti ulottui Keskiajalla tavallisista kodeista linnoihin (Laaksonen ym. 1984, 336-337; Laaksonen & Pärssinen 1985, 370-371). Lisäksi tutustuessani Kalevalamittaiseen runouteen, opin, että yksi tärkeimmistä runouden aiheista oli oluen synty. Pelkästään Kalevalassa on useita eri hellittelysanoja oluelle, kuten olukkainen ja oloinen (Lönnrot 2005 (1849), 10). Erilaiset astiat, joista olutta nautittiin, synnyttivät heti visuaalisia ajatuksia. Mietin muun muassa, miltä koivunpahkasta tehty juoma-astia näyttäisi lasilla ilmaistuna tai voisiko lasisesta kolpakosta saada tyylikkään.

Oluen ympäriltä löytyi myös tarinoita ja mielikuvia. Suomalaiselle sisukkuudelle keksin hieman sarkastisen selityksen oluesta. Eihän mikään tunnu niin pahalta, kun on pienessä hiprakassa. Olueen liittyvistä tarinoista kertoo se, että suomalaisilla on oluelle oma jumalansa, Pekko. Kalevalassa oluen sepäksi on kutsuttu Osmotarta. Olueen on liittynyt niin voimakkaita arvostuksia, että sitä on käytetty uhrilahjana. Sitä on tarjottu maahisille ja metsän puille (Sinebrychoff [www-sivu](#)). Olut tuntui yhdistyvän myös omaan mielenkiintoni lasinpuhallusta kohtaan. Lasinpuhallus ja olut ovat kulkeneet käsi kädessä Suomessa siitä asti, kun ensimmäisiä lasitehtaita perustettiin. Sen lisäksi, että lasitehtaiden tuotevalikoimiin kuului olut- ja viinalaseja, Nuutajärven lasikylässä oleva lasimuseo on aiemmin toiminut olutpanimona. Olutta kului, sillä jokaisen lasinpuhaltajan päiväannos oli noin 5 litraa (Nuutajärven lasikylän [www-sivu](#)).

Lähihistoriassa Suomessa on ollut alkoholia koskevia kieltolakeja useampaan otteeseen, viimeisimpänä aikavälin 1919–1932 kieltolaki. Olut on kuitenkin sinnikkäästi pysynyt osana suomalaista kulttuuria, vaikka keskioluen myynti vapautui vasta 1960-luvun lopulla (Wikipedia [Kieltolaki Suomessa](#)). Vaikka aihe löytyikin historiasta, loppu-

tuloksen nykyaikaisuus olisi paljon kiinni minusta. Nykyisin oluen nauttimisesta on tullut toisille harrastus ja oluen arvostus on nousussa. Aiheeseen lisää tutustuessani sain tietää, että tänä vuonna (2011) Alko panostaa erityisesti oluisiin ja Suomessa on oma olutseura (Okkonen 11.2.2011). Suomalaisessa yhteiskunnassa saunakulttuuri ja olut liittyvät nykypäivänä toisiinsa. Olen saanut käsityksen, että olutta juodaan jälleen myös ruokajuomana. Itsekin täysi-ikäisenä olen nauttinut savusaunasta ja kylmästä oluesta. Muistan tarkalleen, miltä viileä kesäilta tuntui ja miltä olut maistui, kun istuin höyryävänä savusaunamme terassilla.

Olut toisena lähtökohtana luonnon kanssa tuntui kiinnostavalta. Lasimuotoilua opiskelleena ajattelin lähinnä, mistä olutta juodaan. Se oli aihe, joka oli aineistossani se tarvittava tuote. Olutlasin suunnittelu olisi hyödyllistä tulevaisuuttakin ajatellen, sillä sen ympärille voisin suunnitella tuotesarjan. Kirjalliseen materiaaliin perustuva idea oli löytynyt. Niihin ideoihin, joihin hanakimmin tartuin, liittyi jokin kokemus tai tarina. Se on ilmeisesti minulle tärkeää luovassa prosessissa, että luon jonkinlaisen tunnesiteen suunnittelutyöhön.

”Tapahtuipa siis kerran yli tuhat vuotta sitten, että Erkki Suurenpaaden pirtistä palasi matkoiltaan Suomen maalle taskussaan ohranjyvä. Ohranjyvän hän istutti maahan ja siitä tuli viljava pelto. Ohrasen hän taittoi, laittoi keittoastiaan, lisäsi mukaan vettä ja humalaa. Viisi päivää ja viisi yötä Erkki Suurenpaaden pirtistä vahti astiaa ja kuudennen päivän aamuna hän siirsi sisällön tynnyriin. Tynnyrin hän vieritti pirtin taakse kiven alle, jossa se sai viileässä levätä ja kehittyä. Seitsemän auringonnousun jälkeen tynnyri tuotiin pirttiin, kansi avattiin ja koko perhe sai kauhoa suuhunsa kultaista juomaa. Talon kaikki nahka-astiat, puukuksat ja –kolpakot olivat tiiviissä käytössä.

Sitten tuli kaski. Ohranjyvä istutettiin vielä lämpimään maahan. Tuohivirsut jalassa nokinaamaisena Eero Suuripaasi hymyillen seurasi ohrankasvua. Koivun alla istuen hän odotti. Viimein koitti päivä, kun tuli sadonkorjuun aika. Ohrat hän keräsi, laittoi keittoastiaan, lisäsi vettä, laittoi humalaa ja viisi päivää, viisi yötä hän vartoi astian vierellä. Kuudennen päivän aamuna hän siirsi ohraisen juoman tynnyriin, piilotti tynnyrin tuvan alle pimeään ja viileään. Kului viikko ja Eero Suuripaasi kantoi tynnyrin takaisin tupaan. Tuvassa koko perhe maisteli kullankeltaista olukkaista. Olipa juhla tai arki, juomaa oli aina saatavilla. He joivat kolpakoista, tuopeista tai haarikoista. Olipa Eero Suuripaasi kuullut kauppamatkustajalta, että Hämeessä puhallettiin lasia olutta varten. Itä-Suomen kaskimailla moisiin ylellisyyksiin ei kuitenkaan ollut tarvetta, kun ympärillä olevasta luonnosta sai kaiken tarvittavan.

Ei montakaan aikaa sitten, istuivat suomalaisen kulttuurin merkkihenkilöt savuisessa kahvilassa olutlasiansa kanssa. He pohtivat, kuinka Suomi saataisiin lopullisesti irti Venäjän vallan alta. Suomalaisen kulttuurin ihannointi synnytti sinä iltana oluen äärellä monia ideoita, joista kehittyi nykyäänkin tunnettuja teoksia. Olutta he joivat samoista lasista, joista tarjottiin kaikki muukin sen kahvilan juomat.

Viime kesänä Marja ja Pertti istuivat mökkinsä kuistilla Alvar Aallon suunnittelemissa tuoleilla. He viettivät kesälomaa ja nauttivat luonnon rauhasta. Mökillä kaikki oli valmistettu puusta. Ikkunat olivat suuret, että ympärillä oleva metsä näkyisi myös mökin

sisältä. Pieniä polkuja risteili siellä täällä ja selkein niistä vei rantaan, jossa pieni rantasauna oli lämpiämässä. Ero kaupunginvilinään oli valtava ja aika mökillä oli tärkeä rentoutumisen ja sisäisen tasapainon kannalta. Mökin rannassa, saunan edessä oli pieni laitur, jonka päässä oli olutta jäähtymässä saunaa varten. Sinä iltana Marja ja Pertti laittoivat myös hyvää ruokaa ja nauttivat ruokajuomanaan olutta viinilaseista.”

- Koistinen, S-M. 2011

3.3 Suunnittelutyön alku

Keräämäni aineiston pohjalta päädyin olutlasin suunnitteluun, jossa käyttäisin luontoaihetta tavalla tai toisella. Itse en kuulu olutharrastajiin, eikä minulla ollut aikaisempaa kokemusta oluen tarjoilusta. Ravintoloissa olin nähnyt aiemmin tuoppeja, jotka ovat joka paikassa lähes samanlaisia. Joissakin oluisiin keskittyneissä paikoissa oli myös erimuotoisia laseja, mutta ennen opinnäytetyötäni en tiennyt niiden käyttötarkoitusta. Koska oli kyse johonkin erikoistuneesta tuotteesta, minun oli perehdyttävä olutlaseihin vielä lisää. Tiedonkeruuta seurasi idea, siitä valinta ja valinnan seurauksena tarvitsin vielä lisää tietoa.

Tuotteen hahmottumista voisi verrata kompassin rakentamiseksi. Kokosin eri osista kompassin ja aarteen luo oli nyt helpompi suunnistaa. Tuotesuunnitteluprosessin eteneminen nopeutui ja muuttui suoraviivaisemmaksi. Vielä oli kuitenkin otettava monta askelta ennen kuin aarre löytyisi.

4. Lasi suomalaiselle oluelle

Seuraava piste kartalla oli erimuotoisten olutlasien salojen selvittäminen. Suunnitellakseni olutlasia, minun oli tiedettävä, miksi erimuotoisia laseja on olemassa ja millaiselle oluelle niitä käytetään. Lisäksi oli selvitettävä, mikä oluentarjoilussa on olennaista.

Tarkempaa tietoa oluesta hankin Suomen Olutseura Ry:n puheenjohtajalta, Eeva-Liisa Vaittiselta ja suomalaisten panimoiden sivuilta. Vaittinen kertoi suomalaisten oluiden kuuluvan nykypäivänä vaaleiden lagereiden tyyppiin, eli ne ovat pohjahiivaoluuta. Ne eivät muodosta niin helposti vaahtoa kuin monet tummat pintahiivaoluudet, mutta vaahto on kuitenkin tärkeä osa oluen visuaalista havainnointia ja se vaikuttaa oluen aromeihin (Vaittinen, sähköposti 2011).

Ennen vanhaan oluen visuaalinen kokeminen ei ollut suuressa arvossa ja olutta juotiin saatavilla olevista astioista. Ne olivat usein puuta, nahkaa tai kiveä. Nykypäivänä oluen ulkonäkö on kuitenkin yksi tärkeä tekijä olutta nautittaessa. Vaaleille lagereille on tyypillistä pohjasta nousevat kuplavanat ja kullankeltainen väri. Erityisesti niiden takia muodostui tarve läpinäkyville juoma-astioille. (Vaittinen, sähköposti 2011)

KUVA 6 Vasemmalla Lager-lasi ja oikealla tulppaanilasi.

kiinni pitäminen vähentää kädenlämmön vaikutusta oluen ominaisuuksiin. Eeva-Liisa Vaittisen mielestä tärkeintä olutlasin valinnassa on se, että lasi tuo oluen kaikki ominaisuudet mahdollisimman hyvin esiin (Vaittinen, sähköposti 2011).

Nykyään olutta tarjotaankin jo lähes kaikkialla kirkkaasta lasista tai läpinäkyvästä muovista valmistetuista astioista. Suomessa tyypillisin lasimalli on nimeltään Pintti tai lager-lasi. Se on pohjasta hieman suosaa kapeampi ja usein siinä on pieni pullistuma suuaukon alapuolella (KUVA 6). Toinen yleinen malli on tulppaanilasi (KUVA 6). Sen keskeltä kapeneva muoto auttaa heikomminkin vaahtoavan oluen vaahtonmuodostuksessa. Tulppaanilasi saa myös vaaleat oluet näyttämään hieman tummemmilta. Tulppaanilasin hyvä puoli Lager-lasiin verrattuna on sen jalka. Jalkaosasta

Sinebrychoff kertoo sivuillaan myös oluen tarjoilusta. Tärkeä piirre hyvässä olutlasissa on se, että koko pullon voi kaataa lasiin kerralla ja tilaa jää vielä vaahtokukalle, eli vaahtokerrokselle (Sinebrychoff [www-sivu](http://www.sivu)). Vaahtonmuodostuksessa on tärkeää myös se, että lasi on puhdas. Lasin olisi mielestäni siis hyvä olla konepestävä, että lika ja rasva saataisiin pois. Olutlasin kokoa pohdin niin, että järkevä määrä olutta, kuten 0,33 litraa tai 0,4 litraa, olisi mahdollista tarjoilla kerralla. Suuret määrät joka tapauksessa hapettuisivat lasissa ja se vaikuttaisi oluen ominaisuuksiin (Vaittinen, sähköposti 2011). Oluen ominaisuudet kärsivät ja oluenjuontikokemus muuttuisi nautiskelusta juomiseksi. Tuotteeni idea oli syntynyt erilaisista kokemuksista ja tarinoista. Siksi halusinkin olutlasini tavoittavan ennemmin kokemusperäisiä oluennautiskelijoita kuin niitä, joille kelpaa millainen lasi tahansa, koska olut juodaan kuitenkin nopeasti pois.

KUVA 7 Ideakollaasi 1 valokuvista

KUVA 8 Ideakollaasi 2 valokuvista

5. Luonnostelu

Tiedonhankintavaihe oli kaikessa mielenkiintoisuudessaan myös uuvuttava. Tietoa piti jäsenellä suuria määriä. Jokainen valinta, jonka tein tuntui myös tarvitsevan lisää uutta tietoa ja uusia perusteluja. Lopulta tuntui, että minun oli alettava luonnostelemaan, vaikka tiedonjäsentely oli kesken. Tarttuessani ensimmäisiä kertoja kynään kuvittelin ideoiden pulppuavan paperille runsain mitoin. Toisin kävi. Luonnoksia syntyi, mutta niitä tarkastellessani huomasin, että ne olivat kovin pinnallisia. Kuvat eivät herättäneet tunteita mihinkään suuntaan, eikä muodostakaan voinut nähdä minun suunnittelevan olutlasia. Onneksi olin kerännyt ideakollaasit (KUVAT 7 ja 8 sivu 18), jonka avulla pääsin kuitenkin edes jonkinlaiseen alkuun. Osa ensimmäisistä luonnoksistani (KUVA 9) olivat piirroksia, joihin otin elementtejä suoraan ideavalokuvista.

KUVA 9 Ensimmäisiä luonnoksia, joihin on otettu ideoita valokuvakollaaseista.

5.1 Alkukankeutta

Seuraavia luonnoksia (KUVA 10) tehdessäni olin tutustunut tarkemmin olutlasityyppeihin. Niitä tehdessäni yritin väkisin liittää mukaan jalkaosan, koska Suomen Olutseuran puheenjohtaja, Eeva-Liisa Vaittinen, oli todennut sen olevan hyvä ominaisuus olutlasissa (Vaittinen, sähköposti 2011). Syvempiä ajatuksia muodosta tai koristeluisista minulla ei ollut, eikä ideointi tuntunut vapaalta. Suomalaista tunnelmaa koetin tuoda lasiin erilaisilla kevätyään hahmotteluilla. Luonnostelun aikana yritin motivoida itseäni epätoivoisesti positiivisilla ajatuksilla, mutta lopulta päädyin komentelemaan itseäni (LIITE 1, merkintä 9).

KUVA 10 Luonnoksia, joihin liitin jalkaosan.

Koko työ tuntui alkavan erkaantua minusta, enkä saanut kiinni ajatuksistani. Piirsin ja suunnittelin kokematta mitään, tuntematta mitään ja ajattelematta mitään. Puuduttavaa tyhjyyttä jatkui jonkin aikaa ja tein virheen, kun en antanut luovalle prosessille aikaa. Yritin väkisin puristaa itsestäni ulos jotain ja lopputuloksena oli hengettömiä luonnoksia, joiden koristeaiheita en itsekään myöhemmin osannut selittää. Ensimmäisissä luonnoksissa (KUVA 9 sivu 19) oli mielestäni ihan hyvännäköinen luonnos juomalasista, mutta viitteitä oluesta, ja mitään suomalaista tai itseäni kuvaavaa, minä en sen maailmaan saattamisen takana nähnyt. Mitäänsanomattomuus vaihtui turhautumiseen. Ennen kuin pääsin eteenpäin tuli luovutusvaihe. En halunnut enää piirtää. Sen sijaan päätin viettää hetken itseni kanssa ja miettiä, mikä on vikana.

Päiväkirjamerkinnöistäni (LIITE 1) käy ilmi, kuinka kyseenalaistin koko osaamiseni ja alavalintani. Turhautuneena sulkeuduin itseeni, enkä huolinut minkäänlaista palautetta luonnoksistani tai työtavoistani. Toisaalta itseluottamuksen puute ja sokeaksi tekevä turhautuminen on lapsellista, mutta toisaalta kyseenalaistamisen näen nyt yhtenä luovan prosessin vaiheena. Itseni ja tekemiseni kyseenalaistaminen saa minut lopulta pyrkimään parempaan tulokseen niin pitkään, että voin olla tyytyväinen aikaansaannoksiini. Turhautumisen aikaansaama tekemättömyys oli myös se luovalle prosessille välttämätön tauko, jonka aikana ideat kehittyvät ja ongelmat lähenevät ratkaisuja (Koski, Tuominen & Kärkkäinen 2004, 195). Opinnäytetyön rajallisessa ajassa en vain meinannut uskaltaa antaa itselleni aikaa ajatella. Minusta tuntui, että koko ajan pitäisi olla mahdollisimman tehokas ja tuottelias. Ajan ollessa rajallinen on kuitenkin opittava luottamaan intuitioon ja omaan ammattitaitoon ja toimia sen ohjaamana.

5.2 Innostuminen

Miettimistauon jälkeen näytin luonnokseni (KUVA 11 sivu 22) ohjaavalle opettajalleni. Keskustelimme ideoideni visuaalisesta ilmeestä ja toteutuksesta. Dialogista metodologiaa voi käyttää yksinkin, mutta yhdessä keskustelu tuntui tehokkaammalta. Dialoginen metodi tarkoittaa sitä, että ideoita pyritään sovittamaan yhteen niin, että lopputuloksena olisi paras mahdollinen kokonaisuus (Järvilehto 2009, 13-14). Ohjaava opettajani kehotti minua ajattelemaan koko oluenjuontihetkeä. Hänen palautteensa voi tiivistää kysymyksiin; saisiko olutlasin suunnittelusta palvelumuotoilua ja voisiko oluenjuonti olla kokonaisvaltainen elämys. Sain palautteen pohjalta uutta puhtia tekemiseen. Minulle oli ollut tiedonkeruuvaiheessakin tärkeää kokemuksellisuus ja tarinat,

joten uusi lähestymistapani luonnosteluvaiheessa oli oma kokeminen. Minun täytyi kokea olut. Oluen kokemisella tarkoitan sitä, että oikeasti kaadan oluen lasiin ja mietin, mitä assosiaatioita siihen liittyy. Katselin sitä, haistelin sitä, kuuntelin sitä, maistelin sitä. Pyrin myös eläytymään tunnelmaan, joka liittyy tilanteisiin, joissa olutta nautitaan. Olutkokemukseni jälkeen pääsin jotenkin yhteyteen itseni kanssa ja uskalsin avata itseni tälle prosessille. Luonnoksia syntyi vapaammin kuin ennen ja nautin tekemisestä. Yritin yhä huomioida saamiani tietoja olutlasin hyvästä muodosta, mutta en antanut sen olla määräävä tekijä luonnostelussa.

Nyt luonnoksiin liittyi tarinoita. Mukana oli lyhyitä ajatelmia hetkistä, jolloin olen pysähtynyt katselemaan luonnon kauneutta, sekä ajatuksia kokonaisen tuotesarjan teemoista. Asiaan eläytyminen tuotti joukon uusia ja monipuolisia ideoita (Liite X), joista esitin luonnoksia ohjaavalle opettajalleni, sekä vertaisopiskelijoilleni. Joissakin tapauksissa luonnosteni ideat eivät sellaisenaan toimineet. Niissä oli kuitenkin hyviä osia ja tausta-ajatuksia. Dialogista metodia käyttäen pyrin yhdistelemään parhaimmiksi nousseita ideoita, jotta lopputuloksena olisi monista hyvistä puolista koostuva kokonaisuus.

KUVA 11 Miettimistauon jälkeen syntyneitä luonnoksia, joissa esiintyy kuori-idea.

5.3 Idean kehittyminen

Valintojeni pohjalta tehtyjen uusien luonnosten (KUVA12 sivu 23) jälkeen oli jälleen aika tavata ohjaava opettaja. Näytin piirroksiani hänelle ja hän sanoi ääneen sen, mistä olin jo aiemmin pienesti haaveillut. Hänenkin mielestään kuoriossa voisi olla oikeasti puuta. Aiemmin olin jättänyt sen vaihtoehdon salaiseksi haaveeksi, mutta koska se niin selvästi oli nyt naamani edessä, en voinut enää jättää sitä pelkästään ajatuksen tasolle. Lasin ja puun yhdistäminen kiteytti minun käsitykseni suomalaisuudesta tuotteeksi. Sen ilmeestä voisi saada modernin ja luonnon yhdistäminen olutta sin koristeluun ei olisi voinut ratketa mielestäni paremmalla tavalla. Kaikessa vähäeleisyydessään kaksi omanlaistaan materiaalia tukisivat toisiaan ja ilmaisivat minun tämänhetkistä tyyliäni muotoilijana. Puuosa ratkaisi myös jalkaongelman, sillä monet suunnittelemani jalat eivät olleet mielenkiintoisia. Joissakin luonnoksissani pyrin vain yhdistämään jalan lasiin, jotta siinä olisi jotain, mistä ottaa kiinni. Puinen kuori olisi osa lasia. Se eristäisi olutta ja juoma pysyisi viileämpänä pidempään kuin ilman kuorta.

Yhtenä vaarana puuosan yhdistämisessä lasiin oli se, että tuotteeni näyttäisi Tonfiskin Warm-sarjan (KUVA 13 sivu 25) kopiolta. Warm-sarjan puuosat ovat tammea ja pähkinäpuuta, eikä niissä ole erityistä lukitusmekanismia. Astiat ovat pyöreäpohjaisia, mutta se on varmasti siksi, että puuosaa tulee käytettyä. Minä tahdoin suunnitella puuosaan jonkinlaisen lukitusmekanismin, että tuote tuntuisi varmasti tukevalta. Käytetyn puun tulisi olla suomalaista, esimerkiksi koivua. Lasin pohjaa en halunnut tehdä pyöreäksi. Minusta sitä olisi helpompi säilyttää sen pystyessä seisomaan itsenäisesti. Täytyy myöntää, että käytän samaa ideaa kuin Tonfisk Warm-sarjassaan. Tuote on kuitenkin omannäköiseni ja syntyi omaa reittiään. Nykymaailmassa lähes kaikki on jo kuitenkin jollakin tavalla kertaalleen tehty, joten en voinut jättää kehittämättä ideaa, siksi että joku muu on jo aikaisemmin valmistanut samantapaisen. Toinen suunnittelua hidastava tekijä oli minulle uusi materiaali, puu. En ollut aiemmin suunnitellut puutuotteita, eikä minulla ollut tietoa puuntyöstämisestä.

KUVA 13 Tonfisk Warm-sarjan Latte-kupit

Kyseessä oli tuotekehittelyprosessi, joten tietämättömyys ja uudet haasteet eivät saaneet olla kehityksen tiellä. Puuosan suunnittelu ei kuitenkaan vaatisi atomifysiikkaa, eli minulle täysin vierasta alaa. Se olisi jälleen tiedon avulla muotoilua, mikä oli muutenkin opinnäytetyöni etenemistyyli. Lähestyin asiaa niin, että hahmottelin ensin eri variaatioita puuosista ja lasista. Toisissa puosa oli muotoiltu (KUVAT 15 ja 16 sivu 27) ja toisissa se oli suoraseinäinen (KUVA 14) kaari lasin alaosassa. Ideahahmottelujeni tarkoituksena oli saada tietää, mitä puusta voi valmistaa. Tässä vaiheessa opinnäytetyötäni koin jo luontevaksi kuvien avulla kommunikoinnin ja siksi en mennyt ensin kysymään, mitä puusta voi tehdä. Halusin nimittäin tietää, voisiko puuta käyttää juuri minun tuotteeni tapauksessa ja miten se tapahtuisi. Käännyin Kuopion Muotoiluakatemian puumuotoilun opettajan Jarmo Ruokosen puoleen. Hän kertoi minulle, että tavoittelemallani materiaalivahvuudella ja tavoittelemassani koossa muotoiltu puosa (KUVAT 15 ja 16 sivu 27) olisi lähes mahdotonta tehdä (Ruokonen 3.3.2011).

KUVA 14 Luonnoksia suoraseinäisestä puosasta ja siihen sopivasta lasista

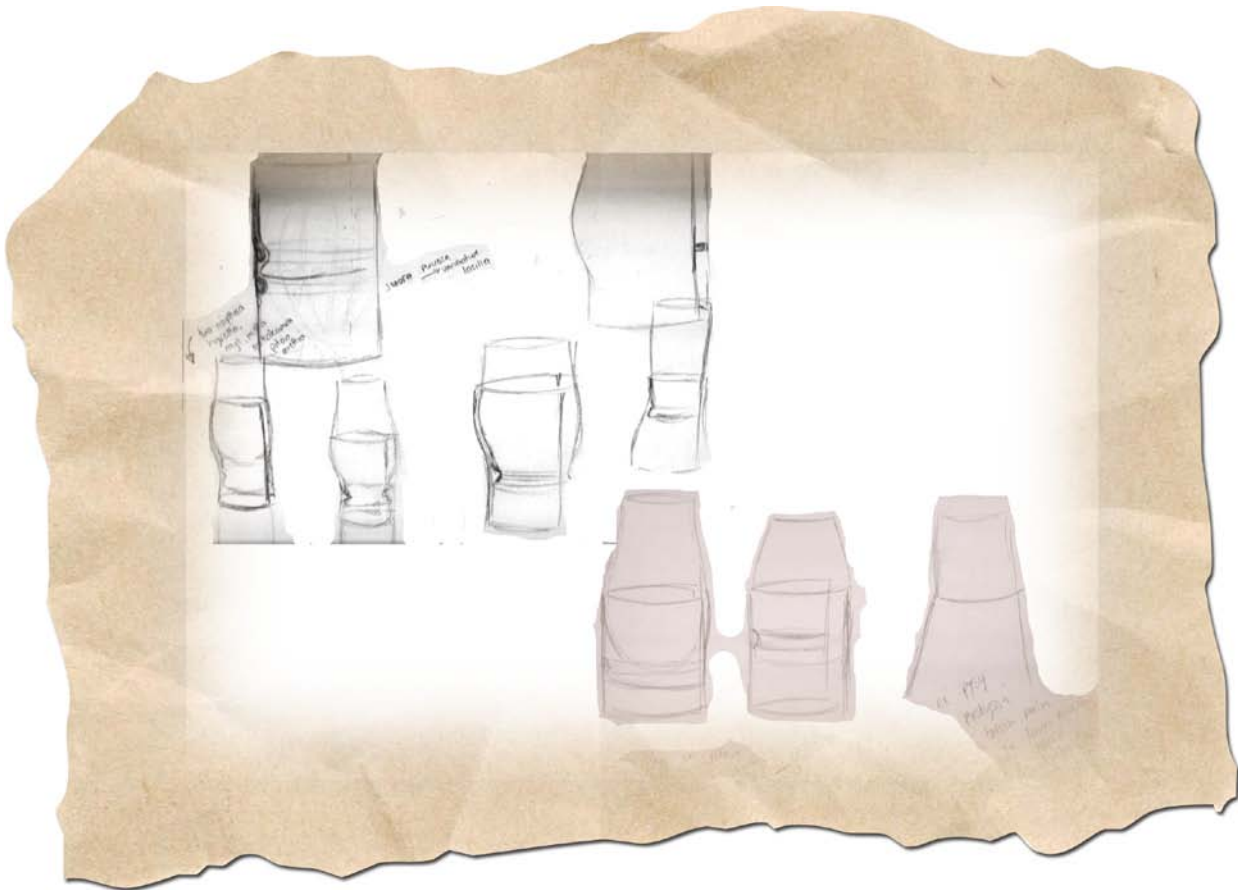

KUVA 15 Mallinnus muotoilusta puuosasta

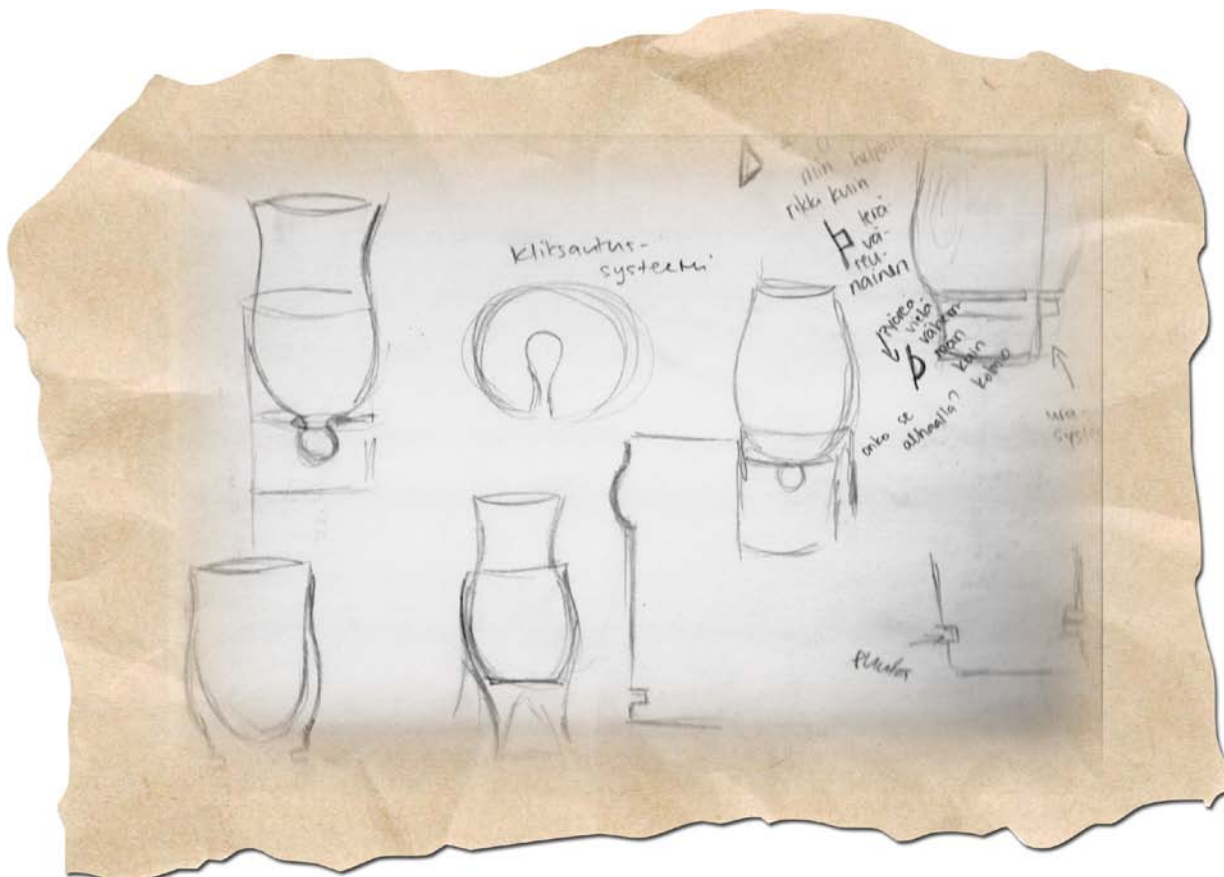

KUVA 16 Mallinnus muotoilusta puuosasta

Keskityin saamieni tietojen perusteella muokkaamaan suoraseinäisellä puuosalla varustettua lasia. Suoraseinäisyys vaati mielestäni jonkinlaisen lukon, jolla lasi ja puu pysyisivät yhdessä ilman, että puosaa tarvitsee puristaa rystyset valkoisina. Ensin mieleeni tuli puosan sisällä oleva taso, jossa oli ura lasissa olevaa vastakappaletta varten (KUVA 18 sivu 28). Mallin lasiosa ei voisi seistä yksinään ja kapea uloke voisi rikkoutua helposti. Minulla ei myöskään ollut käsitystä, kuinka sellaisen puosan voisi valmistaa kauniisti. Ajateltuani asiaa ääneen huomasin, että ratkaisu voi olla melko yksinkertainen. Puosassa on ulkoneva kaari, joka lukittuisi lasiosassa olevaan syvennykseen (KUVAT 17 ja 18 sivu 28). Samalla periaatteella toimivia ideoita sain juttellessani Ruokosen kanssa. Hän esitti vaihtoehdoksi erilaisia kumeja, jotka pitävät lasin paikallaan kitkan avulla (Ruokonen 3.3.2011). Lopullisen ratkaisun teen, kun olen kokeillut lasia molemmilla tavoilla toteutettujen puosien kanssa.

KUVA 17 Luonnoksia lukitusurasta.

KUVA 18 Lukitusvaihtoehtojen pohtimista

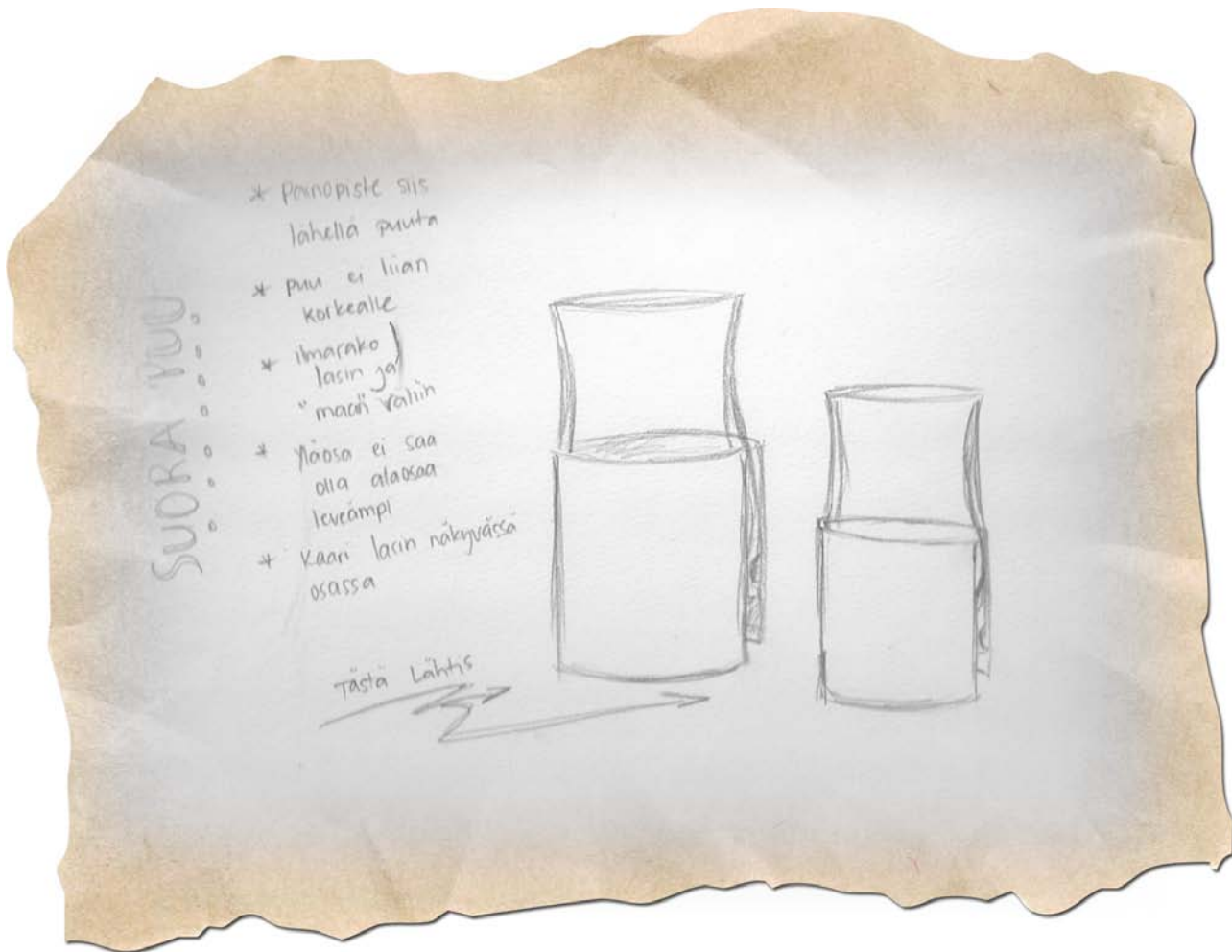
6. Tuotekehitys

Luonnosteluvaihe oli ideointia, jossa pyrin tuottamaan mahdollisimman runsaasti materiaalia. Piirroksistani yhdistelin mielestäni mielenkiintoisimpia ja parhaimpia muotoja, koristeita sekä tarinoita. Jatkotyöstön apuna käytin myös muiden kommentteja piirroksistani. Suunnitteluvaiheessa keskityin yhteen tuotteeseen ja sen muokkaamiseen. Tarkoitukseni ei ollut vapaasti etsiä uusia muotoja ja visuaalisia ratkaisukeinoja, vaan pyrin löytämään valikoituneelle tuotteelle parhaan ratkaisun, joka palvelisi tuotteen käyttötarkoitusta.

6.1 Suunnitelmat

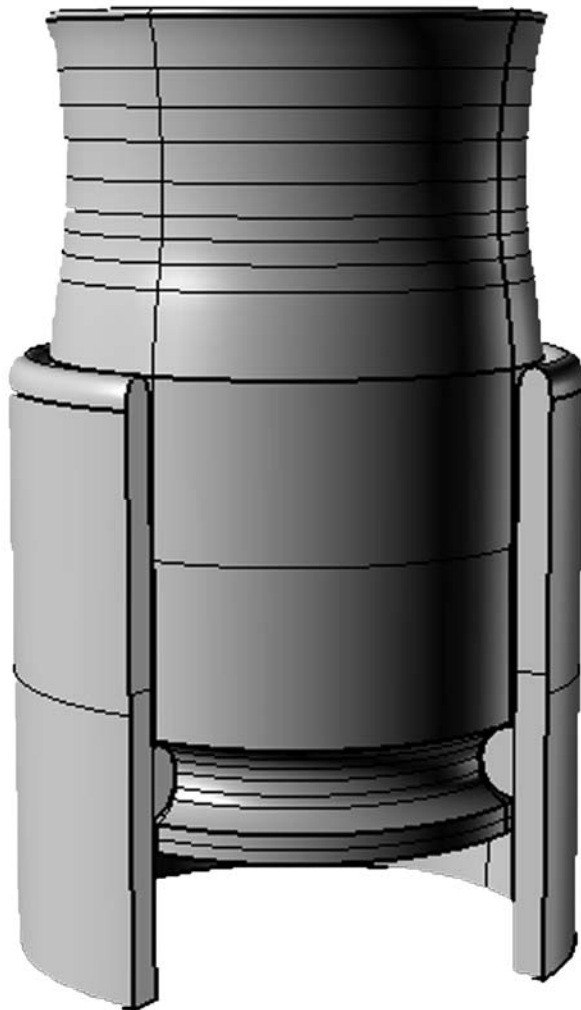
Olin ideointivaiheessa kysynyt apua puuosien suunnitteluun koulumme puumuotoilun opettajalta, Jarmo Ruokoselta (3.3.2011). Häneltä saamieni tietojeni pohjalta olin päätenyt suoraseinäiseen puuosaan. Puuosan suunnitelmat tulivat tehtyä melko pitkälle samalla, kun olin hankkimassa tietoa puunkäsittely mahdollisuuksista oman tuotteeni tapauksessa. Päätin sovittaa ensin lasiosan puuhun ja sitten hienosäätää ne yhdeksi kokonaisuudeksi.

Lasiosasta tein vielä muutamia luonnoksia (LIITE 2). Puuosan piirsin aina mukaan, jotta kokonaisuus hahmottuisi. Eniten silmääni miellyttivät sellaiset lasin ja puun yhdistelmät, joissa lasissa on noin keskikohdassaan pieni kaari sisäänpäin (KUVA 19 sivu 30). Se teki kokonaisilmeestä hieman kevyemmän kuin täysin suoraseinäisen tai ulospäin levenevän lasin kokonaisvaikutelmat olivat (LIITE 2).

KUVA 19 Eniten silmäni miellyttivät luonnokset suorasta puuosasta ja lasista, jossa on pieni kaari sisäänpäin.

Luonnoksien tueksi mallinsin Rhinoceros-ohjelmalla kuvia sisäänpäin kaareutuvasta lasista (KUVA 20). Huomasin, että se olisi olutlasiksi liian pieni ja skaalaamalla korkeutta etsin sopivan koon olutlasille. Muotoa en halunnut enää muuttaa, kun huomasin, että keveys säilyy, vaikka muutankin vain korkeutta. Tuotekehitysprosessi eteni suunnittelutyön viimeistelyyn ja visualisointiin. Lopulliset esityskuvat (KUVA 21 ja 22 sivu 32) ja mittapiirrokset (LIITE) tein Rhinoceros-mallinnusohjelmalla. Mallinnuskuvissa (KUVAT 21, 22 sivu 32 ja KUVA 23 sivu 33) olen käyttänyt puuosan materiaalina Flamingo Raytracesta löytyviä koivu- ja mäntymateriaaleja. Kuvassa 21 osat ovat erillään ja kuvassa 22 osat ovat yhdessä, kuten toivon niitä käytettävän.

KUVA 20 Rhinoceros-mallinnus suoraseinäisestä puosasta ja kaareutuvasta lasista. Mallinnuksessa lasi näytti liian pieneltä olutlasiksi.

KUVA 21 Osat mallinnettuina lopullisilla mitoilla

KUVA 22 Osat yhdessä lopullisilla mitoilla mallinnettuna

KUVA 23 Lopullinen tuote
mallinnettuna

KUVA 24 Lopullisen tuotteen prototyyppi

Suomalaisten metsien varjoissa virtaavat kirkkaat vedet. Tässä olutlasissa koskienpauhu ja koivumetsien tuoksu yhdistyvät ja vievät elämysmatkalle takaisin luonnon kauneuteen.

Lasiosasta tein hahmomallin kipsistä (KUVA 25) ja valoin myös kipsimuotin prototyyppiä varten. Kipsinen hahmomalli auttoi tuotteen koon hahmottamisessa. Vaikka lasiosat mallinnetaan tietokoneella mittojen avulla, on tuotteen oikea mittakaava välillä vaikea hahmottaa. Olin kuitenkin mallinnusvaiheessa käyttänyt apunani erilaisia juomalaseja ja niiden mittoja, eikä minun kipsimallin perusteella tarvinnut tehdä enää muutoksia mittoihin. Prototyypistä (KUVA 24 sivu 33) huomasin, että puuosan valmistuksessa tulee ottaa huomioon aukon leviäminen, kun se tehdään tiukaksi lasin ympärille. Avoin osa aukeaa hieman suunniteltua enemmän, kun lasi asetetaan puuosan sisään. Kun tuote oli kehittynyt näin pitkälle, oli aika jatkaa muilla osa-alueilla, jotka liittyvät tuotteen ympärille. Oli mietittävä, kuka valmistaa, missä valmistaa ja paljonko valmistaminen maksaa. Sitä kautta voisin laskea myös hinnan tuotteelleni, jolloin sitä voi ammattimaisesti tarjota asiakkaille. Kohderyhmien määrittelyn kautta minun oli mietittävä hieman myös sitä, missä myydään. Opinnäytetyöjaksoni jälkeenkään minulla ei heti ole mahdollisuutta saada tuotteita esille, niin että ihmiset voisivat oma-toimisesti löytää ne. Minun on itse aktiivisesti tarjottava tuotteita asiakkaille. Kirjoitin tuotetarinan omalle olutlasilleni, joka on yksi markkinointikeino. Tuotetarinan sijoitin prototyyppikuvan kanssa samalle sivulle (33). Yritin hahmotella, miltä tuotteen myyntikuva voisi näyttää.

KUVA 25 Kipsinen hahmomalli kipsidreijalla

6.2 Kohderyhmien määrittely

Olin ideointivaiheessa eläytynyt jo mahdollisten kohderyhmieni henkilöiksi ja kuvitellut heidän oluenjuontikokemuksiaan. Tuotesuunnitteluprosessiin kuuluu kuitenkin tarkka kohderyhmien segmentointi, jotta tiedetään kenelle tuotetta ja sen markkinointia suunnataan. Kerron tässä luvussa kohderyhmistäni tarkemmin ja lopussa on taulukko (taulukko 1), josta voi nähdä kohderyhmät tiivistetysti.

Yksityisistä kuluttajista ihanneasiakkaitani ovat 46-65-vuotiaat naiset. He ostavat tuotetta itselleen, sekä lahjaksi. Usein he ostavat myös suurempia määriä kerralla. Taloudellinen tilanne heillä on hyvä. Vapaa-aikaan panostetaan työuran löydettyä suunnansa. Lapset ovat jo lähteneet kotoa tai he ovat niin isoja, ettei kodin talous pyöri heidän ympärillään. Kohderyhmäni asiakkaille tärkeitä asioita ovat kokemukset, hetkestä nauttiminen ja yhdessä olo. He pitävät illallisista ystävien kanssa ja rauhallisista saunahetkistä puolison kanssa. He käyttävät aikaa ja rahaa sisustukseen. He ovat myös niitä, joita useimmin näkee pienempien yritysten asiakkaina.

Potentiaalisia asiakkaitani ovat 35-45-vuotiaat naiset, sekä 46-65-vuotiaat miehet. 35-45-vuotiaat naiset ostavat tuotetta pääasiassa lahjaksi, joitakin yksittäistapauksia voi olla, että tuotetta ostetaan itselle. He ostavat neljästä kuuteen kappaletta kerrallaan, mutta saattavat palata tuotteen pariin useampanakin lahjanhankintakertana. Heillä on kotona asuvia lapsia, joten omat rauhalliset koti-illat ja päivälliset ystävien kanssa eivät ole jokaviikkoisia rutiineja. Työ ja vapaa-aika hakevat vielä uomiaan ja usein vapaa-aika kuluu lasten parissa.

46-65-vuotiaat miehet kulkevat usein puolisojensa kanssa. He tekevät usein hankintoja yhdessä, mutta toisinaan mies hankkii itselleen tai tuttavalleen lahjaksi olutlaseja. Kappalemäärä on pieni. He ostavat usein yhden tai kaksi lasia, sillä he eivät ole niin tarkkoja siitä, että illallisilla jokaisella olisi samanlainen lasi.

Mahdollisia asiakkaitani ovat 35-45-vuotiaat naiset sekä 18-34-vuotiaat miehet. Elämäntilanne on heillä sellainen, että olutlasin hankinta ei ole oleellista. Heidän käsityksensä rentouttavasta illasta tai nautinnollisesta hetkestä sisältää enemmän toimintaa kuin pelkästään oluesta nauttiminen. Taloudellinen tilanne keskittyy arjen tarpeisiin, kuten auto, ruoka ja laskut. Heillä elämässään ajankohtaisinta ovat lapset ja koti. Satunnaisesti he ostavat itselleen myös erikoistuotteita, kuten olutlasi. He kuitenkin käyttävät niitä harvemmin kuin muiden kohderyhmieni asiakkaat.

Satunnaisiksi asiakkaita luokittelin 18-34-vuotiaat miehet, sillä tässä ikäluokassa on miehiä, jotka ovat kiinnostuneita muotoilusta ja kodin sisustuksesta. He pitävät skandinaavisista ja selkeistä linjoista, joten olutlasini sopisi heille. He kuuluvat myös suureen oluen käyttäjäryhmään. Satunnaisiksi luokittelin heidät siksi, että erikoistuotteiden, kuten olutlasi, hankinnan edelle menevät perustarpeet. Taloudellinen tilanne alkaa vasta vakiintua ja elämäntyylillä muuttuu pysyvämmäksi.

Ne ryhmät, jotka olen luokitellut "ei potentiaalisiksi kohderyhmiksi" eivät ole kiinnostuneita oluesta, eivätkä sen tarjoilusta. Silloin tällöin he saattavat ostaa tuotteita lahjaksi, mutta heille itselleen olutlasilla ei ole merkitystä.

Yksi kohderyhmä ovat myös yritykset, joille voin tarjota olutlasia liikelahjoiksi. Puhumalla on helppo lisätä yrityksen tunnus tai logo, esimerkiksi polttamalla. Lasia voi antaa lähes kaikille. Lisäksi ravintolat, joissa on vahvasti esillä suomalaisuus tai jotka ovat erikoistuneet oluen tarjoiluun, ovat yksi kohderyhmä. Suomalaiselle Olutseura Ry:lle olen luvannut lähettää kuvat valmiista tuotteesta ja olutlasi sopisi heillekin seuraksi omaksi lasiksi.

Sukupuoli	ikä (vuosina)	ostotarkoitus	kappalemäärä	merkitys kohderyhmänä
nainen	18-30	lahjaksi	1-6	ei potentiaalista kohderyhmää
nainen	31-34	lahjaksi	1-6	ei potentiaalista kohderyhmää
nainen	35-45	itselle, lahjaksi	6-12	mahdollisia asiakkaita
nainen	46-55	itselle, lahjaksi	6-12	ihanneasiakkaita
nainen	56-65	itselle, lahjaksi	6-12	ihanneasiakkaita
nainen	66- ja yli	itselle, lahjaksi	1-6	mahdollisia asiakkaita
mies	18-30	itselle, lahjaksi	1-4	mahdollisia asiakkaita
mies	31-34	itselle, lahjaksi	1-4	mahdollisia asiakkaita
mies	35-45	itselle, lahjaksi	1-4	mahdollisia asiakkaita
mies	46-55	itselle, lahjaksi	1-6	potentiaalisia asiakkaita
mies	56-65	itselle, lahjaksi	1-6	potentiaalisia asiakkaita
mies	66- ja yli	itselle	1-2	ei potentiaalista kohderyhmää

TAULUKKO 1 Kooste yksityisistä kuluttajista kohderyhminä.

7. Tuotesuunnitteluprosessin jälkivaiheet

Kipsimuotin valmistin opinnäytetyöni aikana, samalla kun tein kipsisen hahmomallin. Prototyyppi voidaan siis valmistaa heti opinnäytetyöjaksoni jälkeen. Kipsimuottia käytän niin kauan kuin sillä saa aikaan laadukasta tulosta. Puhalluskertojen myötä kipsimuotin pinta kuluu, jolloin se alkaa tehdä jälkiä lasin pintaan. Jos valmistan olutlasia enemmän, hankin lasille myös puumuotin jo kevään aikana. Puumuotti on kipsimuottia kestävämpi. Tuotteen lasiosaa valmistan kokeeksi Kuopion Muotoiluakatemia tiloissa. Valmistumiseni jälkeen puhallutan lasiosaa Lasisirkuksella. Lasisirkus on minulle ennestään tuttu yritys, sillä suoritin siellä toisen osan työharjoittelustani. Tunnen Lasisirkuksen omistajat ja yrittäjät Alma Jantusen sekä Johannes Rantasalon ja tiedän heidän työnsä olevan korkealaatuista. Otin puhelimitse yhteyttä Alma Jantuseen ja hän kertoi, että minun on mahdollista puhalluttaa tuotteeni siellä. Tarkkaa sopimusta emme vielä tehneet, sillä en vielä tiedä ajankohtaa ja tarvetta. Kun he valmistavat tuotteita muille, hinta on yleensä 195 € tunti. Hinta sisältää vähintään kaksi puhaltajaa, lasin ja hieman värejä. Jos tuote on kuitenkin yksinkertainen ja siihen ei mene paljoa lasia, hinnasta voi vielä keskustella (Jantunen 4.3.2011).

Tuotteen puuosan valmistaa sotkamolainen puualan yritys Vuokatin Kalustelevy Oy. Vuokatin Kalustelevy Oy ei ole minulle entuudestaan tuttu yritys, mutta olen tavannut toimitusjohtaja Erkki Pyy aikaisemmin. Päädyin pyytämään kyseistä yritystä yhteistyöhön, siksi, että tuttua henkilöä oli helppo lähestyä. Otin yhteyttä Erkki Pyyhyn puhelimitse ja toimitin esityskuvat, sekä mittapiirustukset hänelle. Hän innostui heti lasin ja puun yhdistämisestä. Vuokatin Kalustelevy Oy on tehnyt yhteistyötä muun muassa IKEA:n kanssa. Puuosanvalmistuksessa päätin ottaa yhteyttä ammattilaiseen, vaikka koulustammekin olisi varmasti löytynyt opiskelijoita valmistamaan sitä. Jatkoa ajatellen oli mielestäni kuitenkin parempi kääntyä jo olemassa olevan yrityksen puoleen, jolla on jo pitkän linjan kokemusta. Heillä on paremmat valmiudet ja työtilat ovat jo olemassa. En halunnut, että tuotannossa tulisi yllätyksiä ainakaan tilojen puuttumisen vuoksi. Puuosasta Vuokatin Kalustelevy Oy valmistaa mittapiirustusteni perusteella eri työtavoilla mallikappaleita, joista valitsen mieluisimman. Tuotannosta teemme sopimukset sen perusteella, minkä toteutustavan olen valinnut ja mikä on tuotantolaajuus. Ensimmäiset mallikappaleet puuosista sain opinnäytetyöni aikana (KUVAT 26 ja 27 sivu 38). Valmistettaessa yksittäiskappaleita Erkki Pyy arvioi kappalehinnaksi noin 30 euroa, mutta hän kertoi hinnan alenevan sitä mukaa, kun tuotetta valmistetaan kerralla enemmän. Hintaan vaikuttaa myös valmistustapa, joka selviää mallikappaleiden perusteella. (Pyy 4.3.2011)

KUVA 26 Liimatusta vanerista valmistettu mallikappale. Lopulliseen tuotteeseen valitsin tämän.

KUVA 27 Vanerin päälle on liimattu vielä mäntyviilua. Mallikappale

Kustannusarviot muodostuvat Kuopion Muotoiluakatemian tiloja käyttäessäni suunnittelutyöstä, materiaaleista ja puuosan valmistukseen liittyvistä korvauksista. Kun minun ei tarvitse vielä erikseen maksaa puhaltajille, vaan voin valmistaa lasiosaa itse, voin pitää suunnittelutyön hintaa hieman isommassa osassa kokonaishinnasta. Lisäksi puhaltaessani tuotteen lasiosaa itse en pysty valmistamaan sitä suuria määriä nopeasti, joten suunnittelutyön hinta ei myöskään jakaudu useampaan osaan verrattuna käytettyyn aikaan. Jatkossa Lasisirkuksella puhalluttaessa tuotteita syntyy lyhyessäkin ajassa sellaisia määriä, että suunnittelutyön hinnan osuus pienenee kustannuksissa. Suunnittelutyö alkaa myös vanheta, eikä esimerkiksi vuoden kuluttua ole enää yhtä merkittävässä osassa hinnanmuodostumisessa. Työharjoittelussani näkemäni perusteella arvioin alustavasti, että lasiosaa syntyy kahdeksan tunnin aikana noin 100 kappaletta, mutta kyseessä oli esine, jossa on useampia työvaiheita kuin olutlasissani. Todellisuudessa tuotteita voisi ja pitäisi valmistua enemmän. Aivan pieniä määriä ei mielestäni edes kannattaisi Lasisirkuksella valmistuttaa. Puuosan yksittäiskappaleet ovat melko kalliita, joten minun kannattaa tilata niitä kerralla enemmän, jolloin kustannukset pienenevät. Jos puuosan hinta jää suurtenkin määrien kohdalla todella korkeaksi, joudun vielä harkitsemaan, kuka puuosaa lopulta valmistaa. Minun täytyy luultavasti kilpailuttaa useampia vaihtoehtoja.

Arvioihin, joissa itse valmistan olutlasin lasiosaa, olen määrittänyt materiaalikulutuksen olutlasini kanssa suunnilleen samankokoisen lasin mukaan. Tällä hetkellä (kevät 2011) koulussamme kirkas kierrätyspintti, eli lasi, jota koulussamme käytetään puhalluslasina, hinnoitellaan kulutuksen mukaan. Kilogramma kirkasta pinttiä maksaa 2,28 €. Omaan olutlasiini olen arvioinut kuluvan noin 250 g lasia, kun huomioidaan myös hiomavara, eli osa, joka ei jää lopulliseen lasiin. Lasi punnitaan ennen jälkikäsitteilyä, joten hiomavara on otettava huomioon lasinkulutusta arvioitaessa. Työaikaa en hinnoitellut tuntipalkan mukaan, sillä työskentelyssäni en ole vielä niin harjaantunut, että se olisi realistista. Työvaiheet, jotka vievät ammattilaiselta vain hetken, vievät minulta vielä pidemmän ajan ja laatu ei välttämättä ole aivan vastaava. Työpalkkioksi lisään jokaisen kappaleen hintaan 3 euroa. Tulevaisuudessa tuotteen hintaan tulee yritystoiminnan myötä lisää tekijöitä. Arvonlisävero, YEL-maksut ja muut kiinteät, sekä muuttuvat kustannukset on otettava sitten huomioon tuotetta hinnoitellessa.

Kun valmistan lasiosan itse ja tilaan puuosan yksittäiskappaleena Vuokatin Kalustelevy Oy:ltä, tuotteen hinnaksi tulee 33,57 euroa ilman arvonlisäveroa ja suunnittelutyötä. Suunnittelutyön osuutta pidän alle kymmenen kappaleen sarjoissa kohtuullisena, jos sen on 25 % lopullisesta hinnasta, eli suunnittelutyön kanssa tuote maksaisi

41,96 euroa. Arvonlisäveron kanssa hinta nousee yli 50 euroon, mikä on mielestäni todella kallis yhden lasin hinta verrattuna muihin markkinoilla oleviin laseihin, esimerkiksi kaksi kappaletta Tapio-olutlaseja maksaa Iittalan verkkokaupassa yhteensä 43,20 euroa (Iittala verkkokauppa). Yli 50 euroa maksava olutlasi ei tulisi tavoittamaan asiakkaita, vaikka kohderyhmät olisivatkin tarkkaan mietittyjä.

Minun kannattaa siis valmistaa tuotetta suuremmissa erissä, jolloin suunnittelutyön osuus hinnasta on kymmenen prosenttia ja puuosat edullisempia. Sadan lasin materiaalikustannuksiksi itse puhaltamillani osilla tulee 57 euroa. Jokaiseen lisätään kolme euroa työpalkkiota, hinta yhteensä on 357 euroa. Erkki Pyy arvioi, että sadan puuosan hinnaksi tulisi noin 1500 euroa, eli sata lasia puuosan kanssa ilman suunnittelutyöosuutta ja arvonlisäveroa maksaisi 1857 euroa. Suunnittelutyö on jakautunut useampaan kappaleeseen ja sen osuus olisi kymmenen prosenttia lopullisesta hinnasta. Kokonaissummaksi muodostuu silloin 2042,7 euroa. Yhden tuotteen hinta olisi silloin 20,43 euroa ja arvonlisäveron kanssa 25,13 euroa. Minun kannattaa siis valmistaa ja valmistuttaa tuotetta suuremmissa erissä. Silloin kustannukset eivät nouse niin korkeiksi kuin pienissä erissä ja hinta pysyy tämän hetkisten markkinoiden tasolla.

8. Minä muotoilijana

Kun aloitin opiskeluni Kuopion Muotoiluakatemiassa, en tuntenut alaa lähes ollenkaan. En ollut aiemmin piirtänyt paljoa, eivätkä käsityöt kuuluneet harrastuksiini. Olen suhtautunut uuteen tietoon ja uusiin osaamisalueisiin avoimin mielin, enkä ole aiemman kokemuksen puuttuessa osannut vielä hahmottaa, mikä kiinnostaa minua eniten. Olen vain halunnut oppia mahdollisimman paljon mahdollisimman monesta eri alueesta. Ilmeisesti käyttöesineet ovat kuitenkin tällä hetkellä se osa-alue, jota minun kannattaa eniten keskittyä kehittämään. Käyttöesineiksi miellän sellaiset tuotteet, joita käytetään johonkin tarkoitukseen, ja joilla on jokin ominainen funktio. Juomalasit, kaatimet, tarjoiluastiat ja ateriointivälineet ovat esimerkkejä arjen käyttöesineistä. Ehkäpä niiden ympärille kehitän myös tulevaisuuden liikeideanikin.

Opiskeluaikani tekemistäni esineistä on jo havaittavissa toistuvia piirteitä ja oma tyyli on alkanut hahmottua mielessäni. Pidän selkeälinjaisista muodoista ja valitsen ennemmin yksinkertaisen vaihtoehdon kuin monimutkaisen ratkaisun. Sen olen huomannut muun muassa muodoista, joita useimmin esiintyy luonnoksissani ja siitä, kuinka kuvakoristeet yksinkertaistuvat yleensä pelkiksi viivoiksi tai väripinnoiksi. Mielelläni en käytä koristeita ollenkaan, ellei työ aivan vaatimalla vaadi sellaista. Valmistamani työt ovat olleet usein hyvin pelkistettyjä ja niillä on ollut jokin käyttökohde. Suunnittelemani olutlasi jatkaa mielestäni samaa selkeää linjaa, vaikka siihen onkin tullut jotain uutta mukaan.

Opinnäytetyössäni olen keskittynyt omiin työtapoihini ja koittanut löytää niitä keinoja, joita kehittämällä voisin tulla paremmaksi muotoilijaksi. Olen myös havainnoinut omia sudenkuoppiani, eli niitä tilanteita, jolloin työnteko saattaa pysähtyä tai on vaikeaa. Silloin on osattava pyytää apua tai pystyttävä löytämään uusia keinoja edetä työskentelyssä. Välillä oli hankala keskustella opinnäytetyöstäni toisten kanssa, kun sulkeuduin kuoreeni suunnittelutyön kanssa. Se ei muka ollut näytettävässä kunnossa, ja se oli mielestäni sääliittävä yritys tehdä jotain, jolla ei ollut merkitystä. Kun kuitenkin rohkaistuin ja keskustelin asioista muun muassa vertaisopiskelijoideni ja ohjaavan opettajani kanssa, huomasin, kuinka keskustelu tuotti uusia ideoita ja pystyin suhtautumaan työhöni innokkaammin. Tämän kokemuksen kautta itseluottamus on kasvanut eri osa-alueilla. Olen huomannut, että osaan jäsentää tietoja ja hyödyntää niitä. Osaan ottaa palautetta vastaan eri muodoissa ja edistää sitä kautta tekemistäni. Luottamusta omaan ammattitaitooni lisää siis erityisesti se, että osaan oppia. Suhtaudun muotoiluun intohimoisesti, mistä kertovat myös äärimmäisen voimakkaat tun-

teidenvaihtelut eri työvaiheissa. Välillä oli epätoivon hetkiä ja välillä en pystynyt kunnolla nukkumaan, kun halusin vain suunnitella. Siitä palavasta innosta saan voimaa jatkaa harjoittelua ja jonakin päivänä voin ehkä sanoa ammattini olevan muotoilija. Luovanprosessin eri vaiheet saavat minut tuntemaan, että olen elossa.

Suunnittelutyötä tehdessäni minulle tärkeä oppi oli se, että tarinoiden ja elämyksien kautta olen tuotteliain. Vaikka tutustun faktatietoihin, minun kannattaa pyrkiä liittämään niihin erilaisia assosiaatioita. Minun on kaiveltava mielikuvitustani ja kokemusmaailmaani pintaa syvemältä, vaikka se ei aina olisikaan helppoa ja mukavaa. Suunnittelutyöhön en rakenna minkäänlaisia tunnesiteitä ilman haasteiden kokemista ja tulokset voivat jäädä mitäänsanomattomiksi. Silloin olen tyytymätön työhöni ja tunnen, etten ole edes kunnolla yrittänyt, saati antanut parastani. Minulla on hyvä itsekuri ja rima usein melko korkealla. Jokaisessa projektissa ja erityisesti tässä opinnäytetyössä olen huomannut, kuinka paljon voimia minulla on, kun tavoittelen hyvää lopputulosta.

Huomasin opinnäytetyötä tehdessäni myös erään todella tärkeän seikan, jos mielin hyväksi muotoilijaksi. Minun on jatkossa piirrettävä enemmän ja useammin. Omaa visuaalista ilmaisua on kehitettävä pitkäjänteisesti. Pitkä tauko piirtämisessä aiheutti luonnosteluvaiheen alkuun viivettä, sillä tarvitsin jonkinlaista käynnistymisaikaa. Käynnistymisajan jälkeen kuvittelin heti pystyväni samaan tuotteliaisuuteen kuin ennenkin, ja kun niin ei tapahtunut, aloin kritisoida itseäni ja luonnoksiani. Itsekritiikki saa kuitenkin astua kuvaan vasta, kun on jotain, mitä kritisoida. Toisin sanoen opinnäytetyöni kautta opin olemaan avoimempi ideoitani kohtaan, enkä enää aio karsia ajatuksia pois siinä alkuvaiheessa, jossa on tarkoitus vain kerätä mahdollisimman paljon ja monipuolisesti eri ideoita.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöni kasvatti minua muotoilijana eniten koko opiskeluvaiheista kursseistani. Keskityin tiiviimmin työhön ja työntekoon. Suhtauduin opinnäytetyöhöni kokonaisuutena, enkä vain suorittanut eri vaiheita sieltä täältä ja saanut jotain valmiiksi. Suunnittelutyötä tehdessäni ajattelin myös tulevaisuutta tämän työn osalta ja sen jälkeen, mikä on uupunut monista aiemmista kursseistani. Se on ollut tietysti oma vikani, mutta tätä opinnäytetyötä ennen en ole tajunnut, kuinka tosissani olen tulevan ammattini suhteen.

9. Opinnäytetyön pohdinta

Opinnäytetyöni oli kokonaisuudessaan vaiherikas ja opettava kokemus. Nyt tämän prosessin päättyessä näen asioita, joita olisin voinut tehdä toisin. Olen hieman pettynyt itseeni, etten alusta asti suhtautunut työhön minulle normaalilla päättäväsyydellä. Näen kuitenkin lopputuloksesta, etten olisi muuttanut työskentelytapojani paljoakaan. On turha jossitella, sillä lopputulos olisi varmasti ollut erilainen, jos olisin työskennellyt eri tavalla. Opinnäytetyöstäni muodostui lopulta hyvin erilainen luova prosessi, mitä olen aiemmin kokenut. Alkuun työ tuntui ulkopuoliselta ja vieraalta, mutta kun tempauduin mukaan uudelleenlaiseen kokemukseen, tunsin olevani enemmän läsnä tulevassa ammatissani ja tämän hetkissä elämässäni kuin koskaan aiemmin.

Opinnäytetyön rajaaminen suunnittelutyöhön osoittaa ajanhallintakykyä, sillä töiden ohella tuotteen valmistaminen opinnäytetyöjakson aikana olisi muuttanut prosessia. Silloin oman muotoiluidentiteettini tarkastelu olisi jäänyt vähemmälle, eikä opinnäytetyö olisi kasvattanut minua samalla tavoin. Tunteiden vuoristoradan myötä olen tietoisempi toimistani ja valinnoistani. Tulevaisuudessa selviän varmasti suunnittelutyön vaikeuksista paremmin kuin ennen, kun jouduin opinnäytetyössäni analysoimaan myös niitä, ei niin hyviä, luovan prosessin hetkiä.

Alussa tein virheen, enkä täsmentänyt opinnäytetyöni kysymyksiä oikein. Omaa luovaa prosessiani ajatellen mietin liikaa muita ja esitin muka hyviä kysymyksiä, jotka olivat kuitenkin yleispäteviä, eivätkä kuvastaneet täsmällisesti minun opinnäytetyötäni ja minun prosessiani muotoilijana. Tieto tiedosta ei edistä luovaa prosessia, vaan minun oli nähtävä tiedon läpi ja osattava poimia sieltä minua auttavia osia. Kysymykset ja opinnäytetyöni kulku täsmentyivät kuitenkin prosessin aikana. Opinnäytetyöni suunnittelutyön kautta syntyneeseen lopputulokseen ja oman luovan prosessin hahmottamiseen olen tyytyväinen. Tuote on oikea opinnäytetyön jälkeiseen aikaan suuntautunut artefakti, eikä pelkkä yksi projekti, joka loppuu, kun kirjoitan viimeisen pisteen opinnäytetyöhöni.

Kokonaisuutena suunnittelutyöni eteni toimintatapojen päättämisestä tiedonhankinnan kautta luonnosteluun. Luonnostelussa keskityin eniten niihin aiheisiin, jotka olivat herättäneet voimakkaimpia mielikuvia. Lopulliseksi esineeksi tuotekehitysvaiheeseen eteni olutlasi, jossa on puinen kuori ikään kuin jalkaosana. Alkutilannetta ja lopullista tuotosta verratessani olen hieman yllätynyt. Vaikka suhtauduinkin tiedonhankintaan sillä periaatteella, että en karsi tietoa omien kiinnostusteni mukaan, vaan otan sen

vastaan sellaisena kuin se tulee, en olisi ensimmäisenä uskonut suunnittelevani olutlasia. Tuote täyttää ulkonäölliset kriteerit, joita alussa asetin työlleni. Se on tyylikäs ja se kuvastaa hyvin sitä, mikä on tällä hetkellä minun muotokieltäni ja ilmaisuani. Prototyypin perusteella suuria muutoksia ei tarvitse tehdä. Puuosan valmistuksessa täytyy huomioida se, että aukinainen kohta leviää hieman tavoiteltua suuremmaksi, kun puuosa valmistetaan niin, että se tiukka. Suuaukko on tarpeeksi iso, niin että nenä ei osu toiseen reunaan juodessa. Naisen käteen olutlasi on rajalla, onko se liian iso, mutta miehen käteen se on sopivan kokoinen. Olut näyttää lasissa kauniilta ja oluen nauttimishetki on sellainen, että lasia arvostaa osana kokemusta.

Tavoittelemaani suurta suomalaista tunnetta ja kaikille avautuvaa tarinaa minä en tuotteeseen onnistunut sisällyttämään, mutta tuote olikin tulkintani suomalaisuudesta. Olutlasista voi nähdä, että sen muotoilua on mietitty. Lasi on ajaton ja selkeälinjainen. Mielestäni se on myös kaunis esine. Itselleni se on hyvä osoitus, että minä pystyn käyttämään oppimiani asioita hyödyksi ja oppimaan myös lisää. Mielestäni selvisin myös ihan hyvin itselleni uudeltaisesta luovasta prosessista. Opinnäytetyöni oli kokonaisvaltaisempi kokemus kuin mikään aikaisempi kurssi ja siten myös rankempi. Erilaisten tunnetilojen kautta kulkiessani ajattelin välillä jo haukanneeni liian suuren palan. Onnistuin kuitenkin potkimaan itseäni eteenpäin ja lopussa olin tyytyväinen siihen, että olin haastanut itseäni ja selvinnyt eteen tulleista ongelmista. Kokemuksen myötä koen olevani itsevarmempi.

Omaa yritystä en kuitenkaan ole vielä heti koulun jälkeen valmis perustamaan. Pelkällä olutlasilla ja sen ympärille kehittyneellä tuotesarjalla ei vielä kovin pitkälle pääse. Oman yrityskuvani hahmottuminen vie aikaa. Tämä opinnäytetyö on kuitenkin hyvä alku tulevaisuutta kohti. Opinnäytetyöni kertoo minulle kannustavaa tarinaa siinä, että voin oppia koko ajan paremmaksi muotoilijaksi.

10. Kuvaluettelo, taulukko ja lähteet

10.1 Kuvaluettelo

KUVA 1 Chris Johnsonin pieniä kurpitsoja. Studio Zayante, Santa Cruz, California. Salla-Mari Koistinen 2010.

KUVA 2 Opinnäytetyöni viitekehys. Kaavion malli; Anttila, P. Tutkiva Toiminta Ilmaisu, Teos, Tekeminen. 2005. 169

KUVA 3 Tuotesuunnitteluprosessin etenemiskaavio. Kettunen. 2000. 60

KUVA 4 Iittalan vaakunalasia koristaa Suomi-leijona. Koivisto& Westerholm 2010, 34

KUVA 5 Lemminkäisen äiti. Akseli Gallen-Kallela. Gallen-Kallelan Museo 7.3.2011 [viitattu 17.3.2011]. Saatavissa: http://www.gallen-kallela.fi/akseli/1_traditio.html

KUVA 6 Vasemmalla Lager-lasi ja oikealla tulppaanilasi. Ceesta-shop 2011 [viitattu 17.3.2011]. Saatavissa: <http://www.ceestashop.fi/spiegelau-beer-lager-olutlasi-2kpl-p-1016.html>

KUVA 7 Ideakollaasi 1 valokuvista. Salla-Mari Koistinen 2009-2010

KUVA 8 Ideakollaasi 2 valokuvista. Salla-Mari Koistinen 2009-2010

KUVA 9 Ensimmäisiä luonnoksia, joihin on otettu ideoita valokuvakollaaseista. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 10 Luonnoksia, joihin liitin jalkaosan. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 11 Miettimistauon jälkeen syntyneitä luonnoksia, joissa esiintyy kuori-idea. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 12 Puuaihe ja kuoriosan liittäminen lasiin tuotti eniten variaatioita jatkokehitysvaiheessa. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 13 Tonfisk Warm-sarjan latte-kupit. Finnstyle-verkkokauppa [viitattu 17.3.2011]. Saatavissa: <http://www.finnstyle.com/tonfisk-40cl-cups.html>

KUVA 14 Luonnoksia suoraseinäisestä puuosasta ja siihen sopivasta lasista. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 15 Mallinnus muotoilusta puuosasta. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 16 Mallinnus muotoilusta puuosasta. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 17 Luonnoksia lukitusurasta. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 18 Lukitusvaihtoehtojen pohtimista. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 19 Eniten silmääni miellyttivät luonnokset suorasta puuosasta ja lasista, jossa on pieni kaari sisään päin. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 20 Rhinoceros-mallinnus suoraseinäisestä puuosasta ja lasista. Mallinnuksessa lasi näytti liian pieneltä olutlasiksi. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 21 Osat mallinnettuina lopullisilla mitoilla. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 22 Osat yhdessä lopullisilla mitoilla mallinnettuna. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 23 Lopullinen tuote mallinnettuna. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 24 Lopullisen tuotteen prototyyppi. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 25 Kipsinen hahmomalli kipsidreijalla. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 26 Liimatusta vanerista valmistettu mallikappale. Lopulliseen tuotteeseen valitsin tämän. Salla-Mari Koistinen 2011

KUVA 27 Vanerin päälle on liimattu vielä mäntyviilua. Mallikappale. Salla-Mari Koistinen 2011

10.2 Taulukko

TAULUKKO 1 Kooste yksityisistä kuluttajista kohderyhminä. Salla-Mari Koistinen 2011

10.3 Lähteet

Jantunen, Alma 2011. Yrittäjä, Lasisirkus Jantunen & Rantasalo. Kuopio 4.3.2011.
Puhelinkeskustelu

Juntunen, M. 2010. Erään muotoilijan prosessi-työnkuvaus ja analyysi suunnittelija-lähtöisestä korumuotoiluprojektista. Savonia-ammattikorkeakoulu Kuopion Muotoiluakatemia. Tuotemuotoilu, jalometallimuotoilu. Opinnäytetyö. 2845.

Järvilehto Lauri 2010. Filosofian maisteri. Luovuuden filosofian luento ja luovan toiminnan workshop. Savonia-ammattikorkeakoulu. 22.9.2010. Luento

Järvilehto, L. 2009. Luovan työn opas 1.0 [verkkopublication]. Filosofian akatemia [viitattu 8.3.2011]. Saatavissa: <http://filosofianakatemia.fi/download/luovantyonopas10.pdf>

Koski, J.T., Tuominen, S. & Kärkkäinen, I. 2004. Kuinka ideat syntyvät. Porvoo: WSOY

Lönnrot, E. 2005 (1849). Alkulause. teoksessa Kalevala. 31.painos. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura

Nuutajärven lasikylän www-sivu. Tässä kuussa esittelemme- Prykäri lasimuseo - Kaj Franckin käsiala näkyy Prykäri-lasimuseossa [viitattu 6.3.2011]. Saatavissa: <http://www.nuutajarvi.fi/index.php?sivu=35562>

Okkonen, Heidi. Myyjä. Alko. Sotkamo 11.2.2011. Keskustelu

Pyö, Erkki 2011. Toimitusjohtaja, Vuokatin Kalustelevy Oy. Kuopio 4.3.2011. Puhelin-keskustelu

Ruokonen, Jarmo. Lehtori, tila- ja kalustemuotoilu. Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopion Muotoiluakatemia. Kuopio 3.3.2011. Suullinen tiedonanto

Sinebrychoffin www-sivu 2009. Olutkulttuuri [viitattu 6.3.2011]. Saatavissa: <http://www.sinebrychoff.fi/etusivu>

Sinebrychoffin www-sivu. Oluen täydellinen tarjoilu [viitattu 7.3.2011]. Saatavissa: <http://www.sinebrychoff.fi/etusivu>

toim. Avikainen, P. & Pärssinen, E. 1986b. Suomen Historia 5 Kansallisen heräämisen aika. Espoo: Weilin+Göös

toim. Avikainen, P. & Pärssinen, E. 1987. Suomen Historia 7 Kansankulttuurin murros. Espoo: Weilin+Göös

toim. Avikainen, P. & Pärssinen, E. 1986a. Suomen Historia 4 Vapauden aika, kustavilainen aika. Espoo: Weilin+Göös

toim. Laaksonen, E. & Pärssinen, E. 1985. Suomen Historia 2 Keskiäika, Uuden ajan alku. Espoo: Weilin+Göös

toim. Laaksonen, E., Pärssinen, E. & Sillanpää, K.J. 1984. Suomen Historia 1 Kivikausi Pronssikausi ja Rautakauden alku Keski- ja myöhäisrautakausi. Espoo: Weilin+Göös.

toim. Mäkinen, A. & Kallio, V. 2007. Maamme Suomi. Porvoo:Weilin+Göös

Vaittinen, E-L., Suomen Olutseura Ry:n puheenjohtaja. Opinnäytetyönä olutlasi [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Salla-Mari Koistinen. Lähetetty 12.2.2011 [viitattu 7.3.2011].

Wikipedia Kielto laki Suomessa [sähköinen artikkeli] 17.11.2010 [viitattu 6.3.2011].
Saatavissa: http://fi.wikipedia.org/wiki/Kielto_laki#Kielto_laki_Suomessa

Iittala Homeshopping. Verkkokauppa 2011 [viitattu 15.3.2011]. Saatavissa:
<http://www.iittala.fi/web/iittalaweb.nsf/fi/etusivu>

LIITE 1 Päiväkirja

1. "Keskity suomalaisuuteen. Suomalaisuus. Suomalaisuus. Mikä minusta on suomalaista? Mikä ulkomaalaisista on suomalaista? Miten tätä hommaa nyt oikein lähestyy, kun tuota tietoa on niin paljijoon."
2. "Tiedonhankinta on mukavaa. On mukava oppia taas kaikkea uutta ja muistella vanhoja. Hankalaa vaan yrittää ajatella tietoa visuaalisesti."
3. "Miten voin unohtaa kaikki perusasiat? Ei niin mitään hajua, mitä semiotiikka tarkoittaa ja sitä sanaa on käytetty paljon samankaltaisissa oppinäytöissä."
4. "Voisinpa jo alkaa piirtämään. Tekstinkäsittely vie elämän ilon. Ei yhtään jaksaisi enää, varsinkaan, kun tässä ei ole enää mitään tolkkua. Mutta jos nyt vähän pinnistelen, niin sitten mun ei tarvi ehkä pinnistellä myöhemmin tämän asian kanssa ja oikeesti käsittelee nämä asiat, kun näitten kanssa vähän tuskailee."
5. "Haenkohan tietoa aivan turhaan? Vääristä paikoista? Vääristä asioista? Miten mä en vaa nää? Jopa äiti osuu enemmän oikeaan ku minä, joka kuitenkin tätä työtä teen. Noloa."
6. "Vihdoinkin saan piirtää. Huono vaan, että homma ei oikein suju. Miten kaikesta voikin tulla niin vastenmielistä ja hankalaa, kun sitä pitää tehdä? Mitä oon tehny neljä vuotta täällä koulussa, kun en nyt osaa mitään? Jopa ideakuvien hakeminen oli vaikeaa. Menen viisi askelta taakse joka kerta, kun on yhden eteen."
7. "Kyseenalaistan asioita, mutta kyseenalaistan vääriä asioita. Alanvaihto houkuttaa. Enkö minä aika vasta ollut ihan hyvä tässä? Tosin onhan sitä koko koulu aika hämmennytty siitä, miten hyviä jotkut vaan on. Nyt pitäis olla se hetki, kun minun olisi suotavaa olla hyvä. Se ei kyllä nyt tunnu vaan tulevan."
8. "Voisinkohan minä pitää jonkun loman? Pieni tauko tästä hommasta ois varmaan iha hyvä, mutta minähän valmistun tänä keväänä. Ei tässä paljo jouda nyt pitämään taukoja. Piirrä, Piirrä, Piirrä. Jos piirrän miljoona kuvaa, nii kait on aika todennäköstä, että siellä seassa on ees yks ihan siedettävä."
9. "Minä osaan kirjoittaa päiväkirjaa. Minä osaan olla muotoilija. Minä osaan piirtää ja suunnitella. Minä osaan olla hyvä. Puhun itelleni. Great. Älykäs olo. MINUN PITÄÄ NYT OSATA!"
10. "Mikä siinä on, kun ensin pitää itkeä tihrustaa ja väkisin tarttua kynään. Itkien piirtää, eikä iloita siitä yhtään. Pää on ihan tyhjä ja lopulta sitä piirtää vaan, että ylipäättänsä piirtää, tekee muka jotain. Suomalaisuus on ihan kadoksissa. Eihän sitä pitäisikään ideointivaiheessa rajoittaa, vaan antaa ideoiden pulputa. Aivoviemäri nyt on vaan niin pahasti tukossa, että ei kyllä pahemmin pulputtele. Voisi silti yrittää keskittyä aiheeseen. Pelkään valintojen tekemistä, lopputulosta ja kritiikkiä niin paljon, etten uskalla edes aloittaa. Hanurista. Tollo minä, eihän ne ihmiset minua tuomitse, vaan tätä työtä hän ne pohtii. Ei se ole koko minä. Nyt pitää inspiroitua

11. visuaalisesti, voinhan tutkia vaikka vanhoja luonnoksia. Jos siitä ei ole apua, pitää hakea varmaan helpotusta muualta (päätohtorilta).”
12. ” Hahhaa. Tämä on ehkä hieman erilainen kokemus. Nyt aion kokea oluen. Hitto, kun joutuu juomaan tavallisista laseista. Maistuukohan tuo olut yhtä hyvältä? Ei paljoa sihahtanut, mutta tuoksu on kyllä olukkainen. Ääni (sydän). Suoraseinäinen lasi → vaahto hävisi alta aikayksikön. Onneksi lasi on sentään kirkas, olut on kivan väristä ja lasin paksut kohdat heijastaa kivasti. Hmm, kun olutta nauttii työpäivän jälkeen kotiaskareita tehdessä, vaikuttaa helposti alkoholistittisuttelijalta. Ehkä jos tilanteessa olisi hienompi lasi, vaikutelma olisi eri. Lasin pitäisi olla sellainen, että hapot eivät karkaisi niin helposti. Belgialaiset, saksalaiset ym. eurooppalaiset juo tummaa olutta viiksissä ja vihreissä shortseissa, päässään sulkahattu, puukolpakoista lampaiden keskellä. Miten suomalaiset sitä juo? Olutlasi, jossa tiivistyy nojatuoli, takkatuli tai sauna. Linnunlaulu ja koivuntuoksu. Järvenranta ja kesätuuli. Suomalaiset juo olutta kauniissa ympäristöissä. Oho, jalasta huolimatta pidän kiinni lasiosasta, eli kädenlämpö lämmittää oluen enivei.”
13. ”Miten suomalaisesta oluenjuonnista saa tehtyä mahtavimman, miten siitä saa tehtyä konseptin? Minä osaan keksiä ongelmia, mutten rajata ja kohdistaa niitä, siksi en myöskään osaa ratkaista niitä.”
14. ”Oluen juonnin tähtihetki on varmasti kesällä, kun on lämmin ja aurinko tekee nättejä heijastuksia ja varjoja maahan ja veteen. Tänään tuli ajatuksia. Siistiä oli myös se, etten ottanut piirtämistä sillä tavalla vakavasti. Piirsin välillä pelkkiä ajatuksia ylös ja yksityiskohtia asioista. Ei aina tarvi piirtää koko tuotetta.”
15. ”Kävin lukemassa opinnäytetöitä. Koin valaistumisen. Enhän mä tällä työllä töitä hae ja vaikka hakisinki, nii tekis silti ihan omaa juttuaan vaa. Omaa linjaa vetäen.”
16. ”Tänään kävin näyttää luonnoksia Marialle. Se meni hyvin. Nyt olen kuulemma uskaltanut avata itseni tälle projektille. Se on hyvä ja tiian, mitä se tarkoittaa. Tunnen sen. Enää tekeminenkään ei ole niin vastenmielistä. Ei niitä seminaareja pidä pelätä, eikä ainakaan niin, että antaa sen rajottaa tekemistä. Nyt seuraavaksi valitsen viisi kiinnostavinta juttua ja alan työstää niitä. Valinnan teen itse, mutta sain hieman apua ohjaavalta opettajalta ja muilta opiskelijoilta. Nyt voi miettiä jo vähän valmistusteknisiäki juttuja. Pitää vielä tutkailla panimoiden sivuja.”

17. ”Nyt piti valita viisi suosikkia ja kehittää niitä. Homma osoittautuikin yllättävän vaikeaksi, sillä luonnoksissa oli sellaisia kivoja asioita, joista ei meinannut raskia luopua. Lähestyin asiaa etsimällä kivoimpia muotoja, ideoita ja koriste-aiheita. Niitä yhdistelemällä ja työstämällä löydän varmasti mieluisen lasin. Tekisi mieli näyttää suunnitelmia jollekin, jotka ovat aiemmin olleet kiinnostuneita olutlasista. Antaisi lisää luottamusta kehittää tuotetta eteenpäin. Tämä on kuitenkin suunnittelijalähtöinen projekti ja jos omien arviointien jälkeen tuotettu lopputulos ei miellytäkään itseä tai esimerkiksi kohderyhmiä, se kertoo, että olen mennyt jossain kohti metsään. Helpoin ratkaisu tietty ois se, että ois määritelly kohderyhmät totaalisen väärin. Se kyllä osottais jonkinlaista tyyr-ryyttä ja ei ainakaan kertoisi ammattitaidosta. Voi myös olla, etten ole ihan sisäistänyt oluenjuojien henkimaailmaa. Ohi markkinoista jarruja painamatta siis, jos se niikseen tulee, niin sitte tulee. Nyt pitää luottaa itseen ja tavoitella itseä miellyttävää lopputulosta täysillä. Valinnat, joita teen, perustuvat kuitenkin tietoon ja melko voimakkaisiin mielikuviin, joten enköhän tavoittele sellaista suunnitelmaa, josta joku muukin kuin minä olisi kiinnostunut. Enkä mä nyt ihan silmät ja korvat kiinni ole tätä kouluaikaani kulkenut. Siihenkin on ihan hyvä välillä luottaa, että kyllä sitä osaamista jostain aina löytyy. Nyt loppu ja kuitti. Antaa aivojen tehdä työtä huomiseen, kun nyt jo hahmotin tuon jatkokehittelyn, niin sitä on hyvä miettiä yön yli.”
18. ”Parhaiden ideoiden valitseminen ei ollutkaan helppoa. Meinaan koko ajan harhautua uusiin muotoihin vanhojen kehittämisen sijaan. Saatuani tuotteita kuitenkin rajattua ja keskittyessäni piirtämiseen huomasin, että puu, kaarna ja kuori-ideat kehittyivät eniten ja niitä oli helpointa suunnitella. Mielessäni näin myös puuaiheilla leikittelyn ja sen, miltä se näytti oluen kanssa. Puun suomalaisuutta ei voi kieltää, joten sen ollessa niin ilmiselvä ideaa olisi ”turvallista” käyttää. Oi, että kun saisin osan oikeasti puusta, se on muuten ollut haaveeni jo aika pitkään. Hitsi, olut näyttäisi tummalta ja puu pitäisi oluen viileänä. Noh, ehkä sen aika ei ole vielä.”
19. ”Näytin kehitysideoitani Marialle ja hän vaikutti ihan tyytyväiseltä. Lopulta hän väläytti myös ääneen sen, mistä olen jo aiemmin haaveillut. Puun ja lasin yhdistäminen. Lasikuori vaihtuisi puukuoreksi. Loistavaa. Näin heti mielessäni, miten olut näyttäisi tummalta ja puu pitäisi oluen viileänä. Kuori suojaisi olutta myös valolta kesäisin. Puun ja lasin yhdistäminen on kuitenkin toteutettava niin, että minun tuotteeni olisi selvästi oma juttu, eikä joku halpa kopio tonfiskistä. Puuhun on lisäksi saatava jokin lukitussysteemi, että lasi tuntuu tukeval-

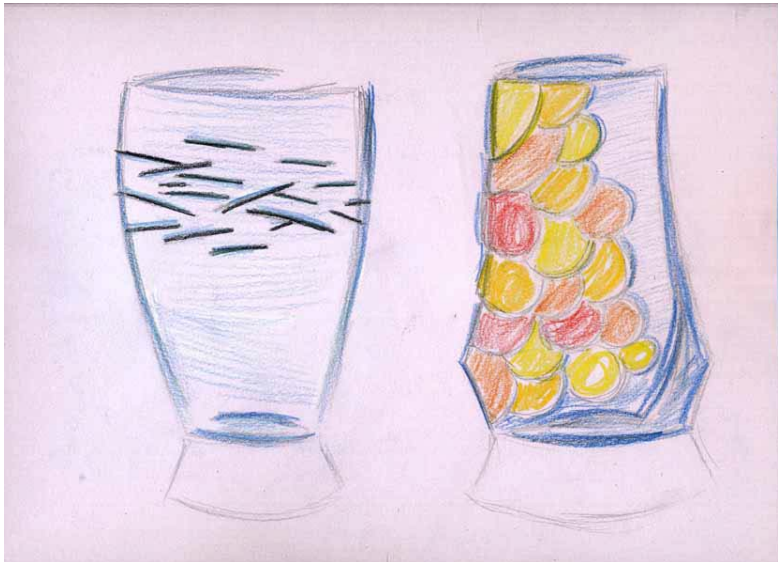
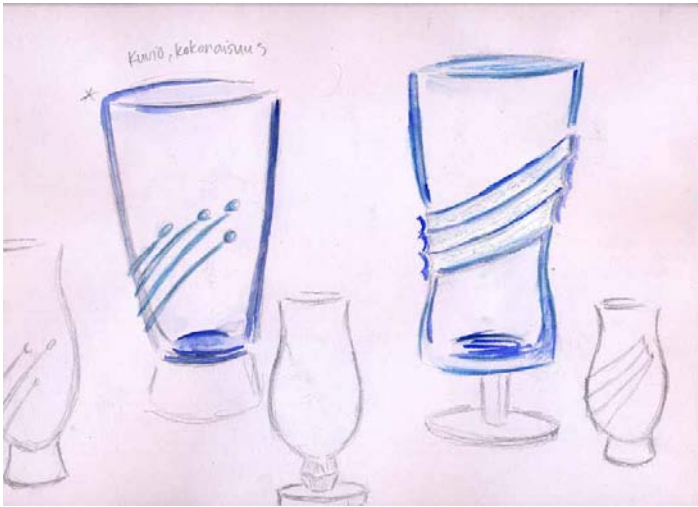
ta, eikä varmasti tipahda syliin juodessa vaikka puukuorta ei rystyset valkosina puristaisikaan.”

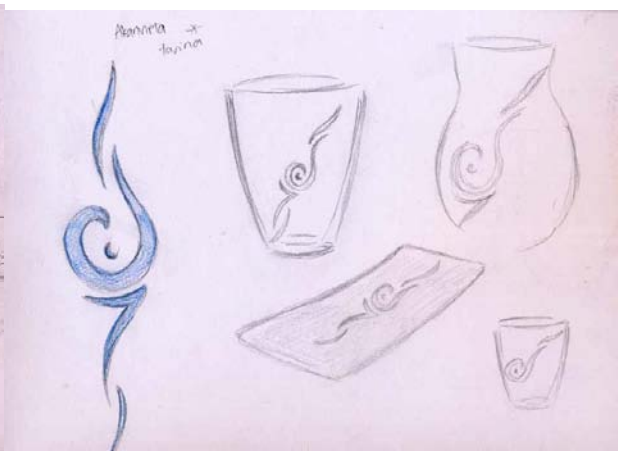
20. ”Puuosa voisi olla myös muotoiltu, jolloin se olisi selvä osa lasia. Puuosaan voisi suunnitella useampiakin sopivia osia, niin siitä saisi ideoita jo tuoteperheellekin. Nyt pitäisi vaan perehtyä hieman puuasioihin ja keksiä hyvät lukkoratkaisut. Keittiövälineitä voi pestä, niin en tajua, miten sitä tonfiskin puuosaa ei muka saa pestä vedellä. Kummallista. Pakkohan sitä on voida puhdistaa kunnolla. Koko opinnäytetyö alkaa selkiytyä, kun tietää tuotteen. Etenen tässäkin hieman kummallisesti päin. Tiesin alussa lopputuloksen kriteerit, mutta en oikeestaan mitään muuta. Ei ehkä kovin ammattimainen tapa edetä, mutta kysymyksiä on ratkaistu ja uusia muotoiltu sitä mukaa, kun homma etenee.”

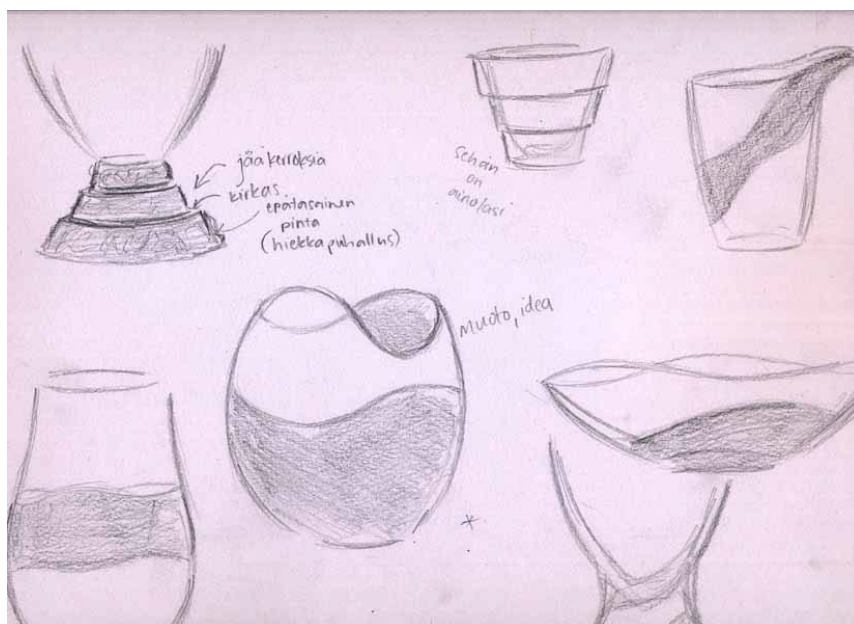
21. ”Kävin Ruokosen Jarmon luona kysymässä puuosista ja sain tietää, että puu ei voi kaareutua kahteen suuntaan noin pienessä koossa. Jarmo kuitenkin kertoi kuminkäytön mahdollisuuksista lukitusjärjestelmän kohdalla. Idea oli hyvä. Onneksi alkuperäinen idea olikin suora puuosa, joten en joudu tinkimään suunnitelmistani. Aluksi olin toki hieman lamaantunut, kun mietin, että joudun aloittamaan suunnittelutyön alusta. Yksi askel eteen ja viisi taakse. Sehän se on opinnäytetyöni etenemismalli. Minulla on tapana kyllä tuijottaa vaan suoraan eteen, enkä näe kaikkea ympärilläni. Luonnoksissahan on ideoita, joiden avulla voin tarttua taas tomerasti työhön. Harmittaa vaan, kun aikataulu on niin kireä ja loppu hämmöttää jo. Olen siis ideoideni kanssa kovin myöhässä, vaikka yksi opparini tavoite onkin suunnittelutyön kokeminen. Puun tuleminen kuvioihin kuitenkin mutkisti asioita hieman. Parhaasta ideasta en kuitenkaan halunnut tinkiä, vaikka materiaalitietous ja aikataulu ei ihan sitä tuekaan. Tuotekehitystyö on jollain tapaa soutamista ja huopaamista. Minun pitää vaan ottaa opiksi. Yllätyksistä pitää vain toipua ja antaa niiden ruokkia luovuutta lisää.”

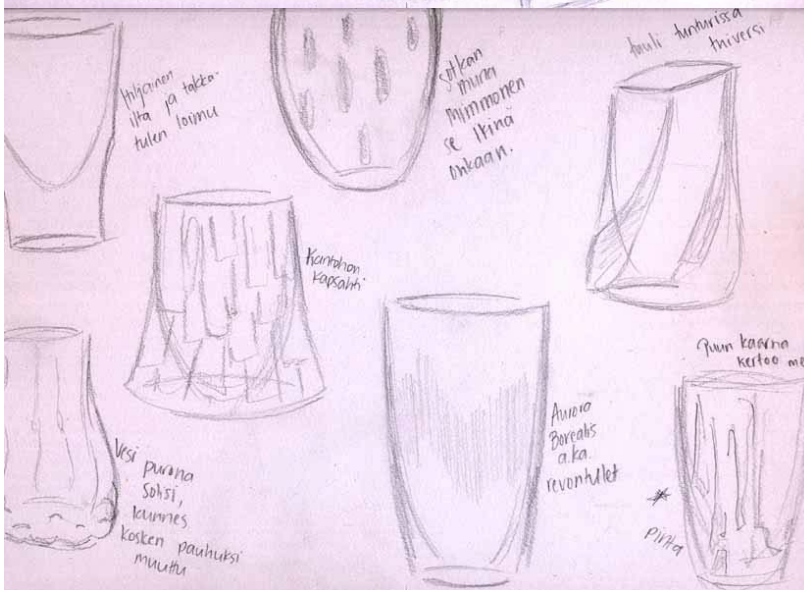
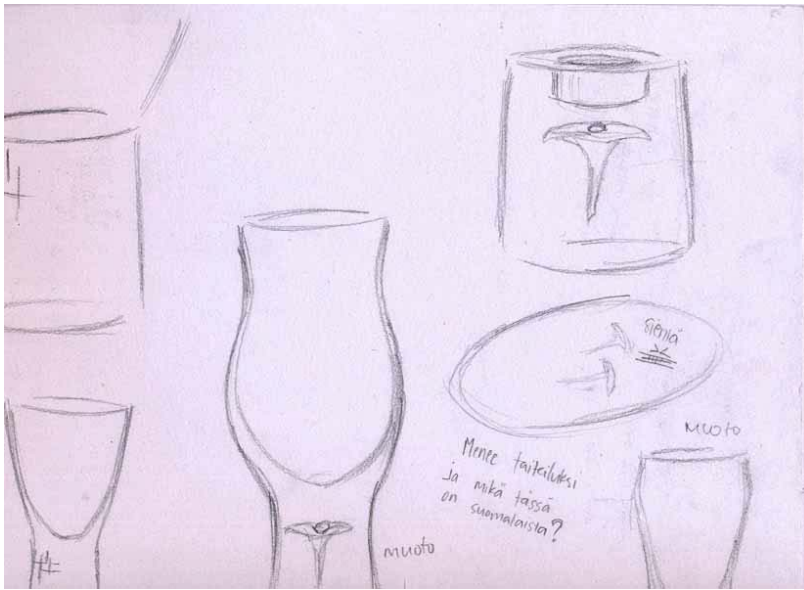
22. ”Alkutilanteen itsenäisen yksinäisyyden tilalle olen löytänyt itsenäisen suunnittelun. Vaikka kuinka suunnittelijälähtöisesti suunnitteleekin, niin muille sitä tuotetta kuitenkin suuntaa. Pitää olla sen verran rohkeutta ja itsekritiikkiä, että voi näyttää niitä luonnoksia ja suunnitelmia sellaisille ihmisille, joilta tietää saavan apua.”

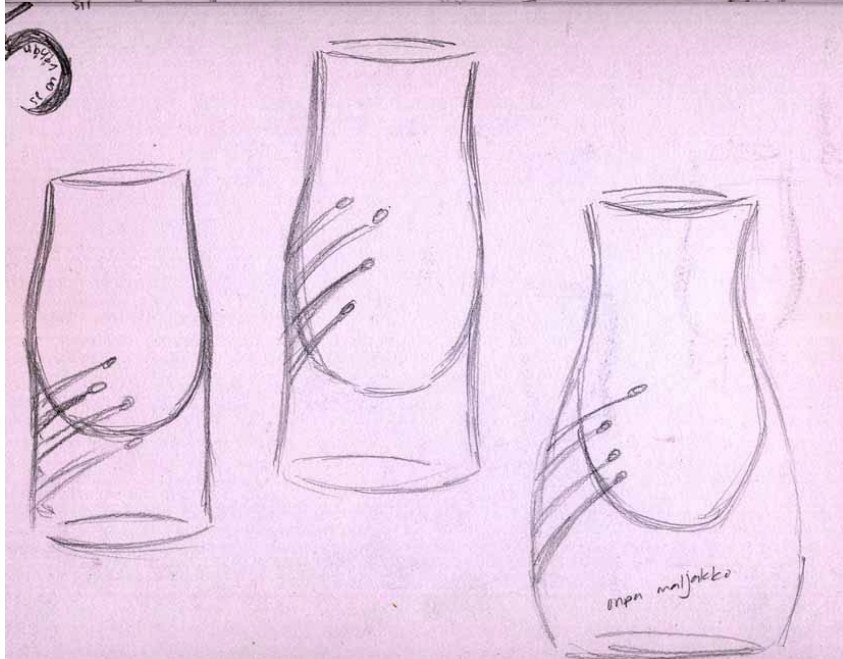
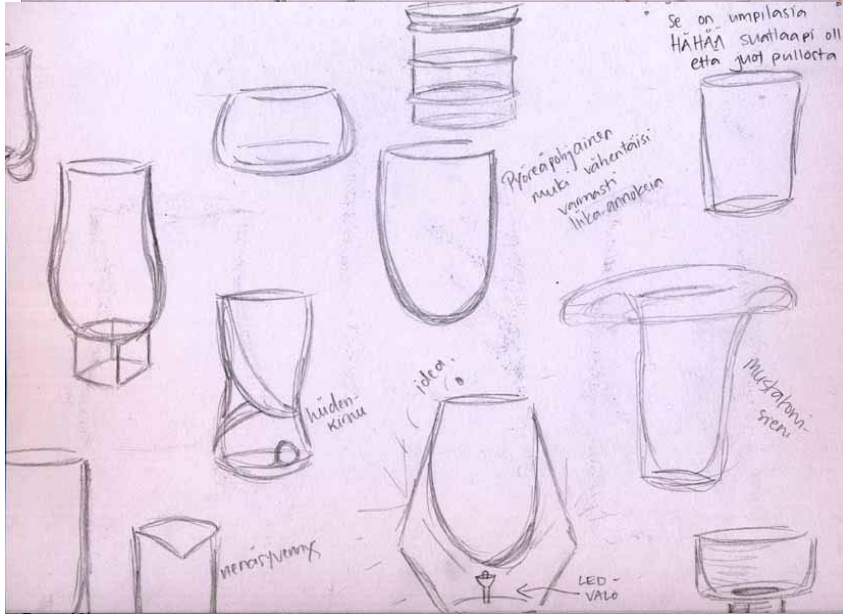
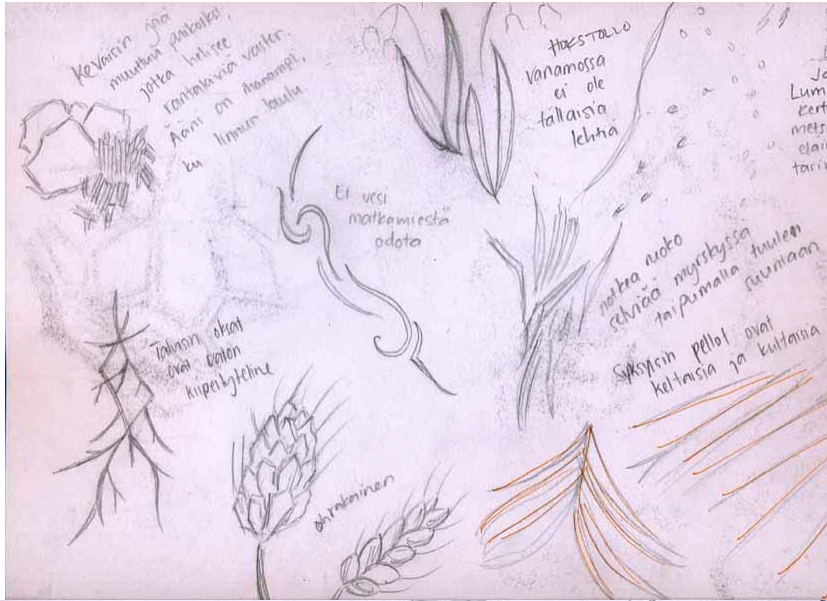
LIITE 2 Luonnokset

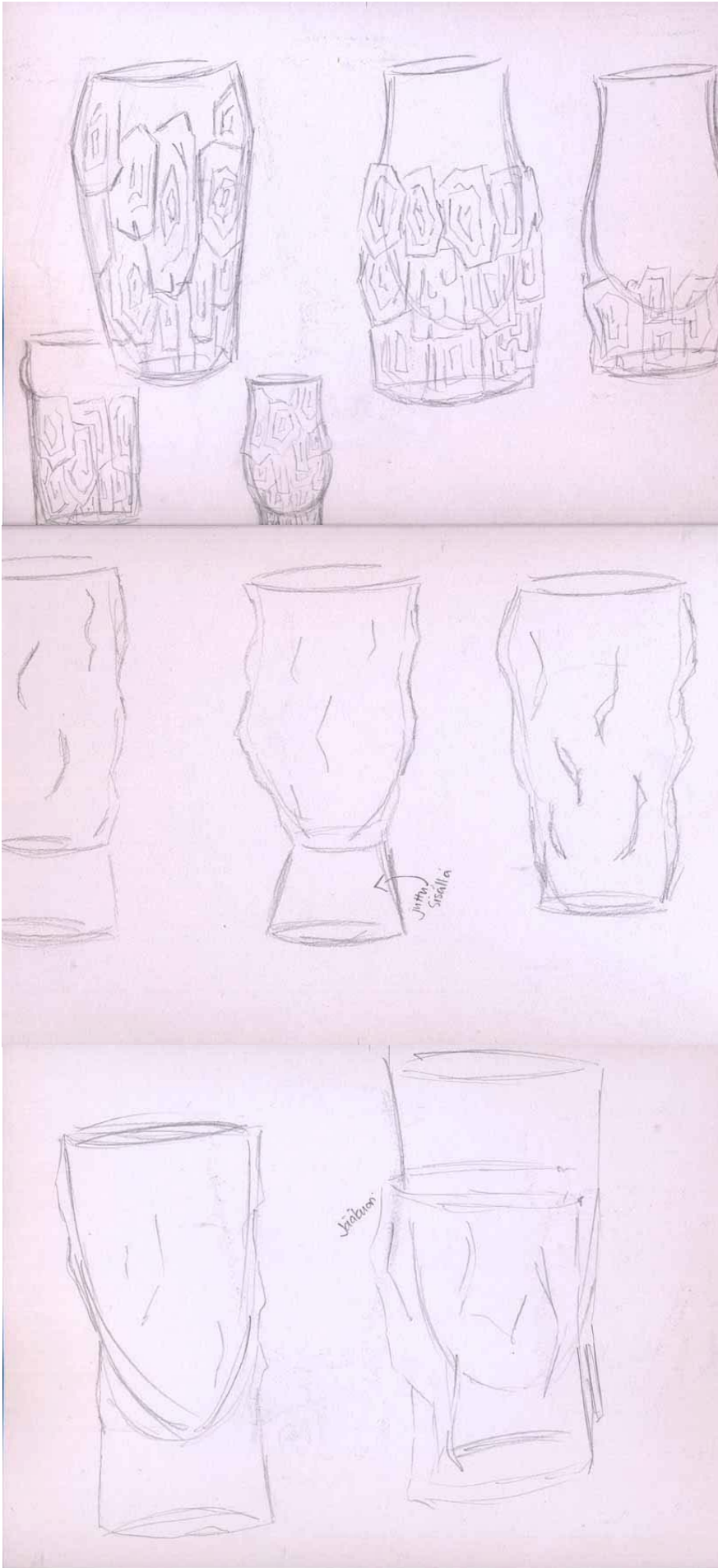

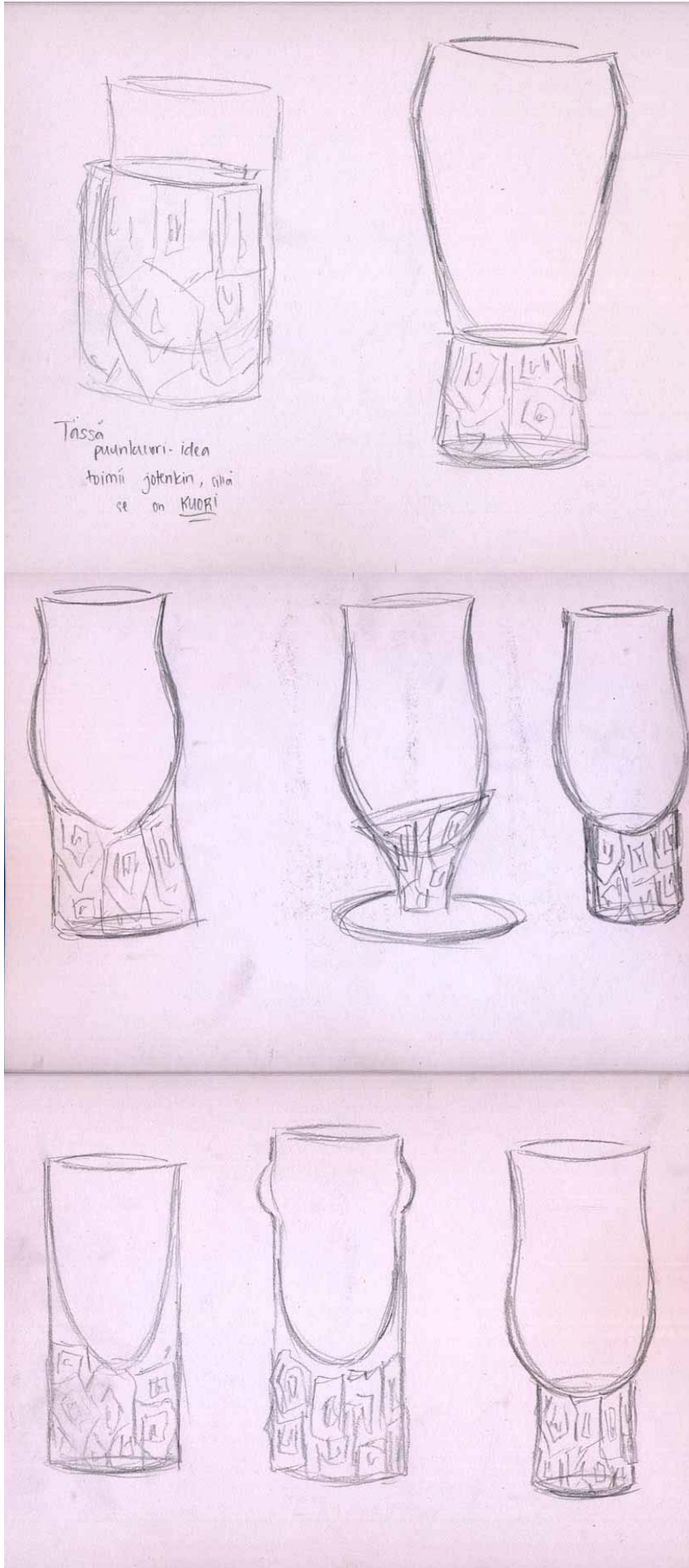

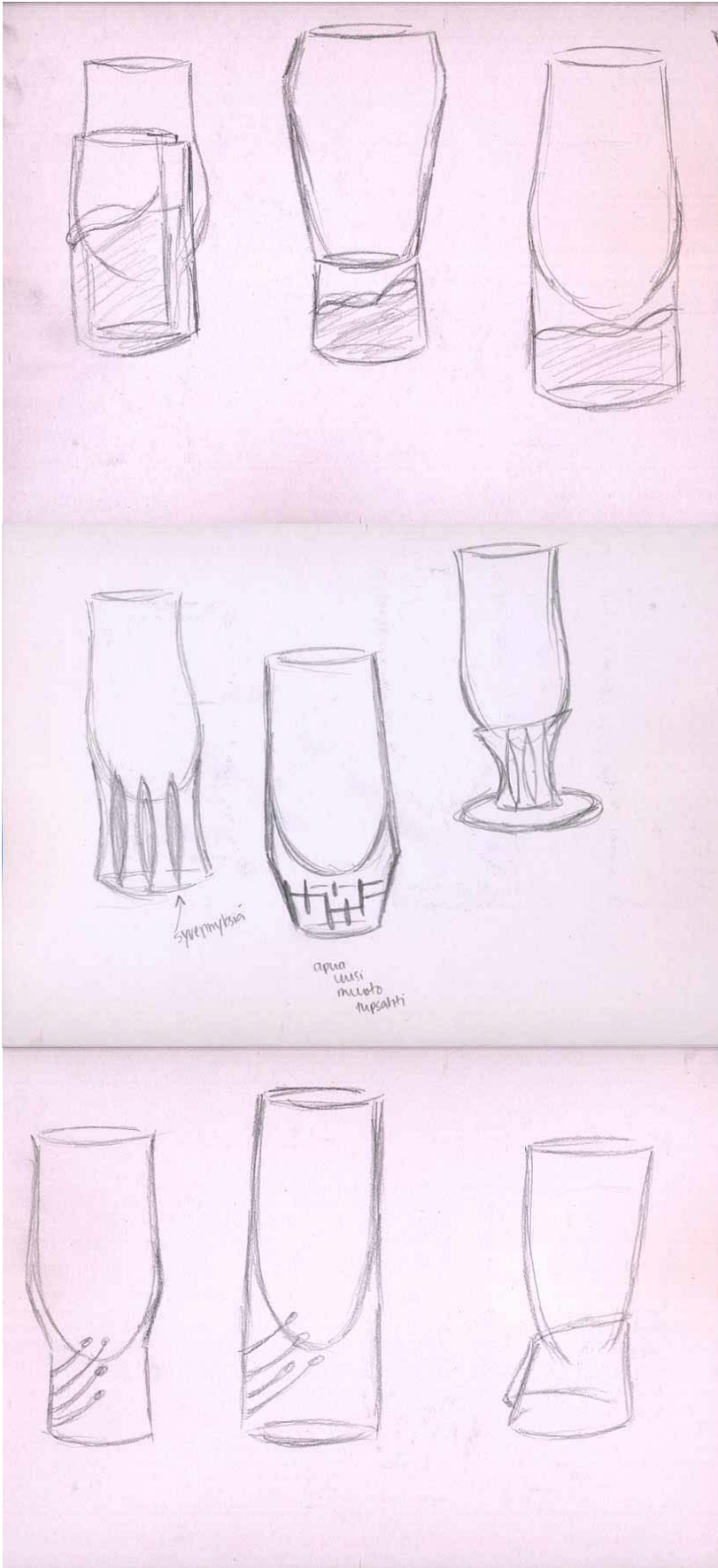

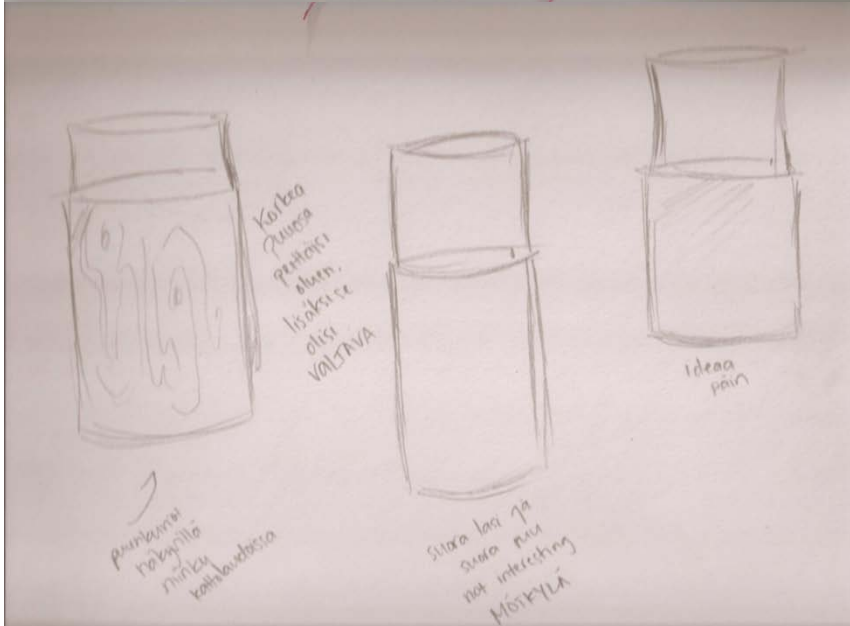
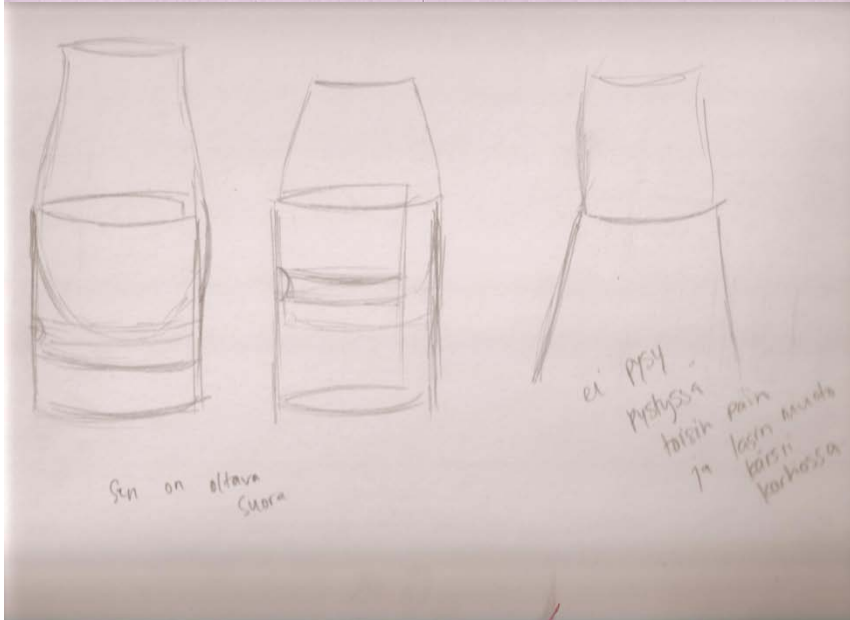
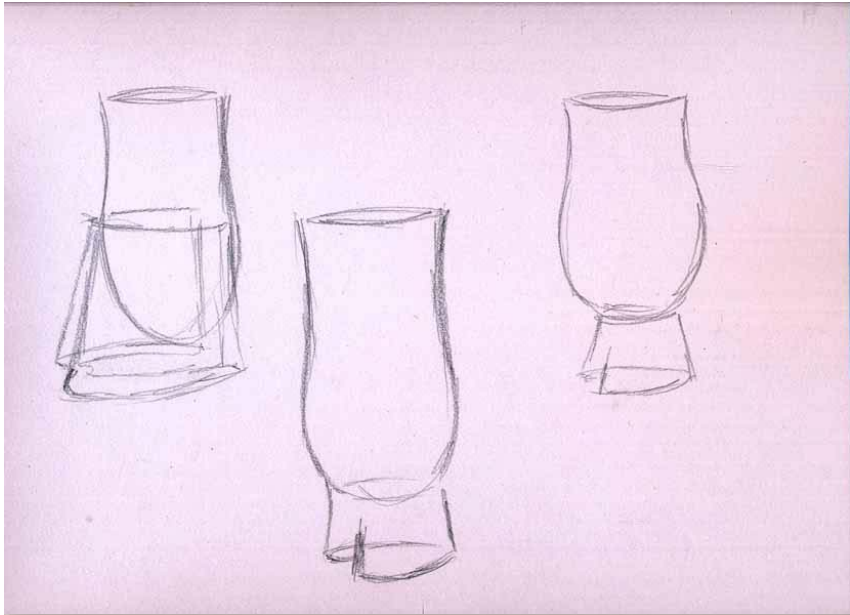

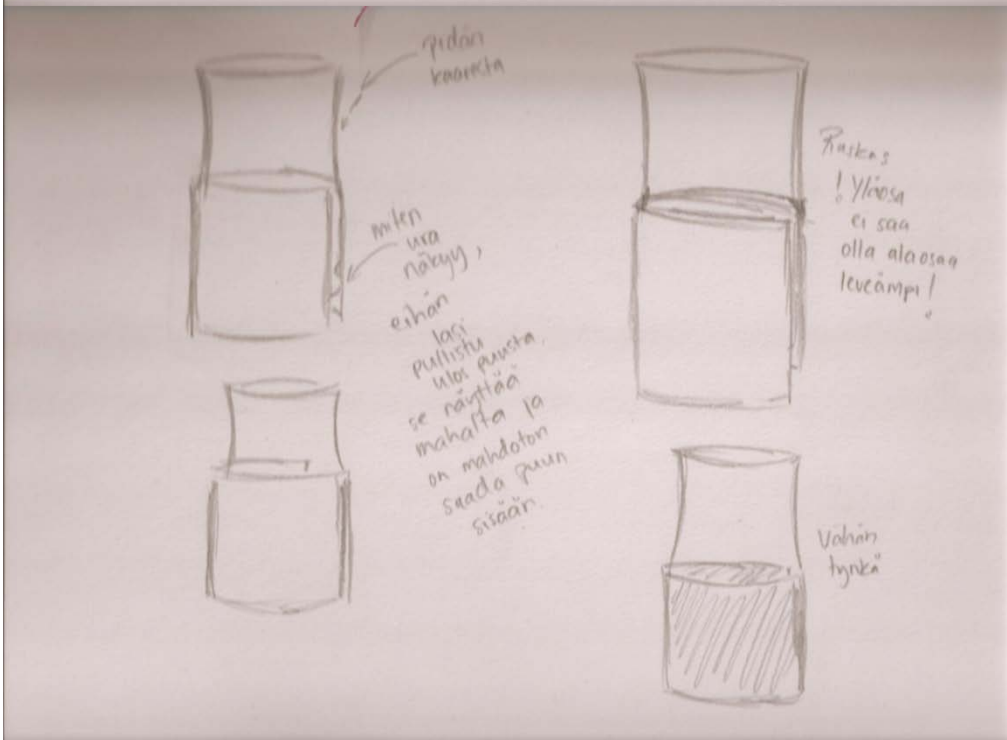
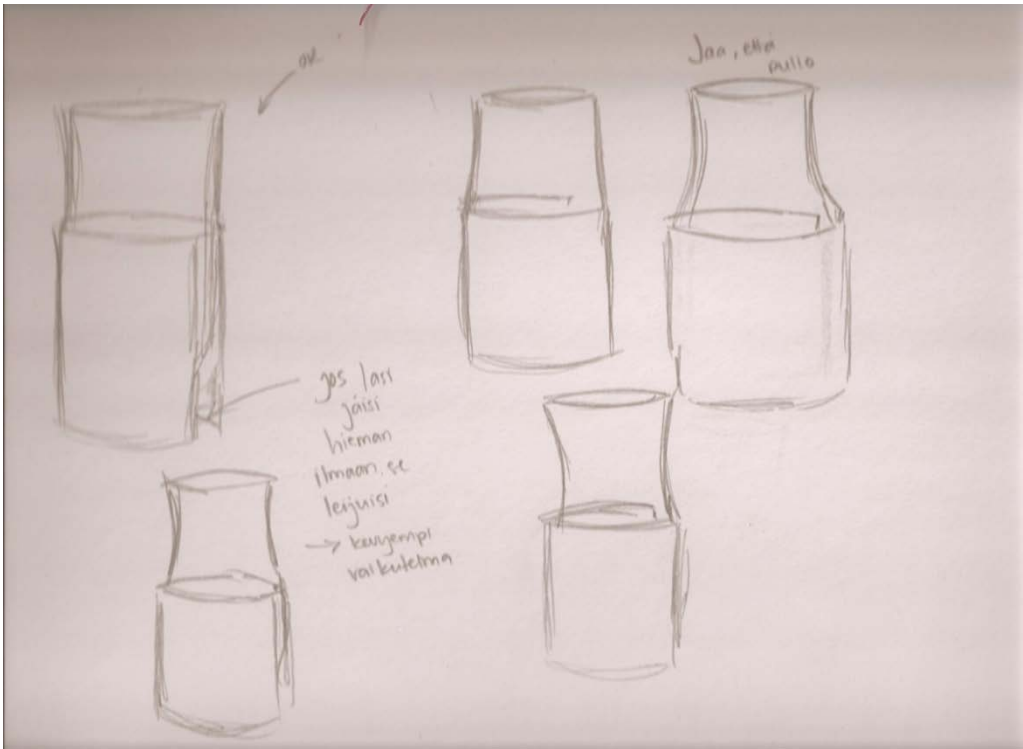

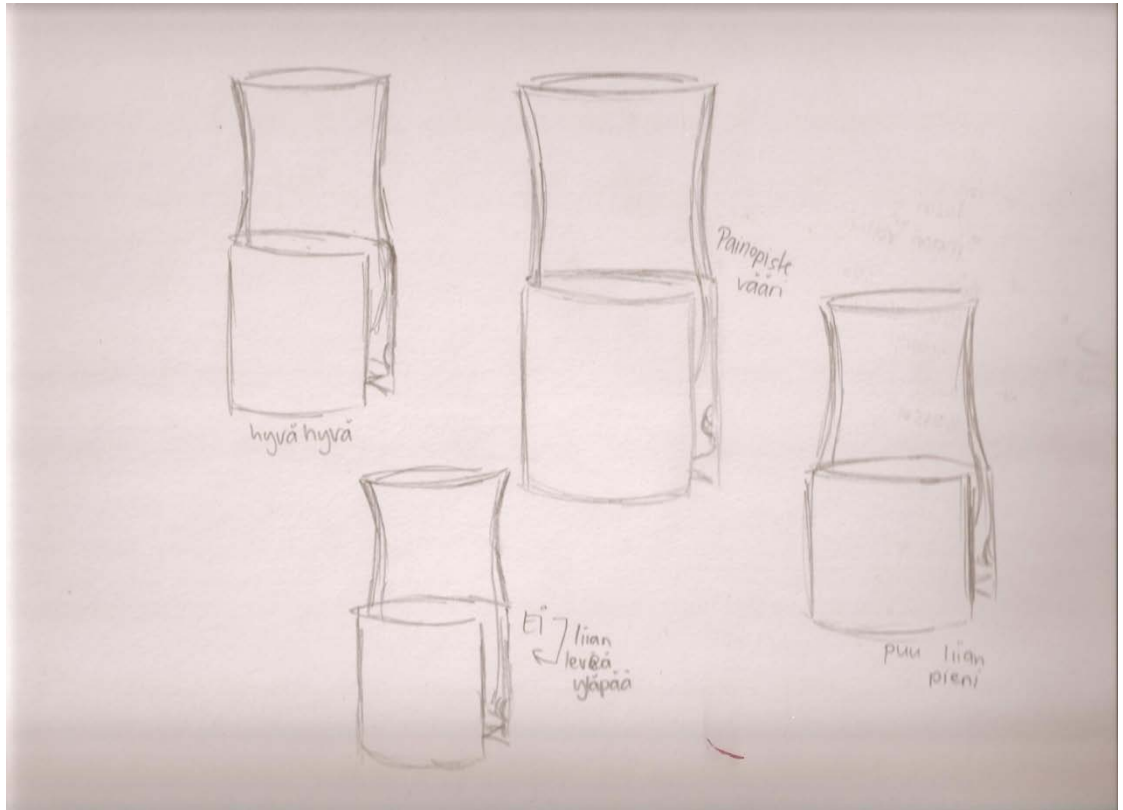

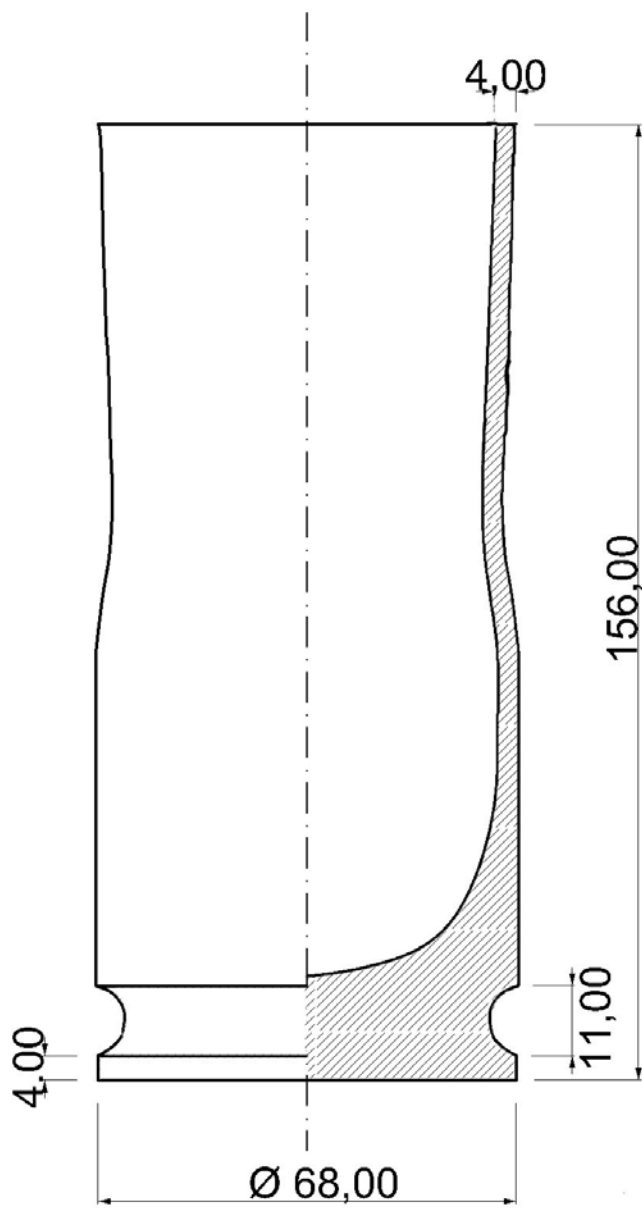

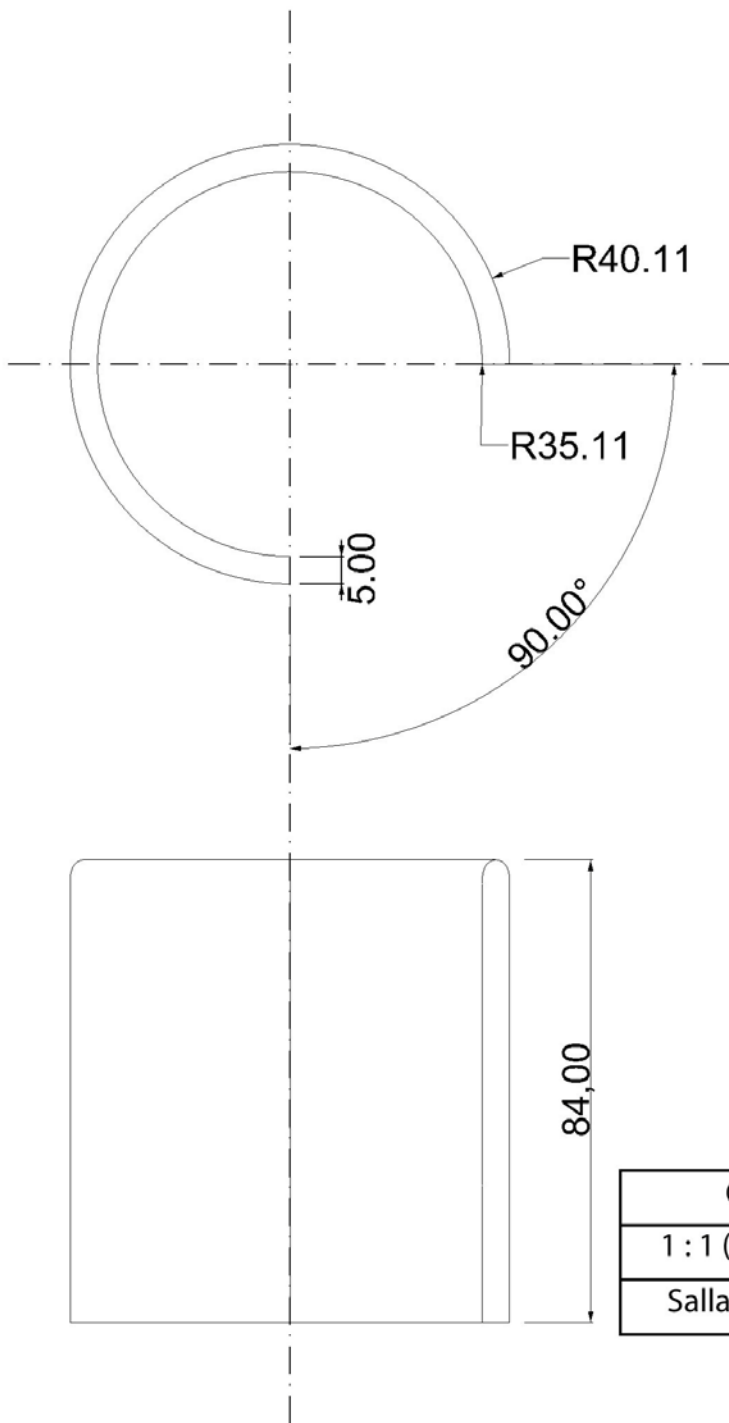
LIITE 3 Mittapiirustukset

Olutlasin lasiosa

1 : 1 (mm) materiaali: lasi

Salla-Mari Koistinen 2011

www.savonia.fi

